

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI

SITUAȚIILE FINANCIARE

***Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015
Întocmite în conformitate cu
Standardele Internaționale de Raportare Financiară***

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015

Cuprins:

pagina

Raportul auditorului independent

Situații financiare:

Bilanțul contabil.....	1
Situația rezultatului global	2
Situația fluxurilor de mijloace bănești.....	3
Situația privind capitalul și rezervele.....	4
Note la situațiile financiare.....	5-60

Către Consiliul de Supraveghere
al Băncii Naționale a Moldovei

RAPORTUL AUDITORULUI INDEPENDENT

- 1 Am auditat situațiile financiare anexate ale Băncii Naționale a Moldovei, ("Banca") care cuprind bilanțul contabil la data de 31 decembrie 2015, situația rezultatului global, situația privind capitalul și rezervele și situația fluxurilor de mijloace bănești pentru exercițiul financiar încheiat la această dată și un sumar al politicilor contabile semnificative și alte note explicative.

Responsabilitatea conducerii pentru situațiile financiare

- 2 Conducerea Băncii este responsabilă pentru întocmirea și prezentarea fidelă a acestor situații financiare în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, și pentru acel control intern pe care conducerea îl consideră necesar pentru a permite întocmirea de situații financiare care sunt lipsite de denaturări semnificative, cauzate fie de fraudă, fie de eroare.

Responsabilitatea auditorului

- 3 Responsabilitatea noastră este că, pe baza auditului efectuat, să exprimăm o opinie asupra acestor situații financiare. Noi am efectuat auditul conform Standardelor Internaționale de Audit. Aceste standarde cer ca noi să respectăm cerințele etice, să planificăm și să efectuăm auditul în vederea obținerii unei asigurări rezonabile că situațiile financiare nu cuprind denaturări semnificative.

- 4 Un audit constă în efectuarea de proceduri pentru obținerea probelor de audit cu privire la sumele și informațiile prezentate în situațiile financiare. Procedurile selectate depind de raționamentul profesional al auditorului, incluzând evaluarea riscurilor de denaturare semnificativă a situațiilor financiare, datorate fraudei sau erorii. În evaluarea acestor riscuri, auditorul ia în considerare controlul intern relevant pentru întocmirea și prezentarea fidelă a situațiilor financiare ale Băncii pentru a stabili procedurile de audit relevante în circumstanțele date, dar nu și în scopul exprimării unei opinii asupra eficienței controlului intern ale Băncii. Un audit include, de asemenea, evaluarea gradului de adecvare a politicilor contabile folosite și rezonabilitatea estimărilor contabile elaborate de către conducere, precum și evaluarea prezentării situațiilor financiare luate în ansamblul lor.
- 5 Considerăm că probele de audit pe care le-am obținut sunt suficiente și adecvate pentru a constitui baza opiniei noastre de audit.

Opinia

- 6 În opinia noastră situațiile financiare prezintă cu fidelitate sub toate aspectele semnificative, poziția financiară a Băncii la 31 decembrie 2015, precum și performanța sa financiară și fluxurile de mijloace bănești pentru anul încheiat la această dată, în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară.

Evidențierea unor aspecte

- 7 Atragem atenția asupra Notelor 9 și 29 la situațiile financiare, care descriu faptul că în perioada 2014-2015 Banca a acordat linii de credit de urgență pe termen scurt unui număr de trei bănci din Republica Moldova. Creditele menționate au devenit scadente. Cele trei bănci se află în proces de lichidare și le-au fost retrase licențele de activitate. Cu toate acestea, creditele sunt garantate prin Garanții de stat, emise de către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, care stipulează că Banca va primi valori mobiliare de stat emise de către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova. Potrivit condițiilor Memorandumului de înțelegere între Bancă și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, semnat la data de 09 martie 2016, valorile mobiliare de stat vor fi emise începând cu data de 01 aprilie 2016. La 31 decembrie 2015 soldul acestor credite scadente este de 13,689,217 mii lei. Opinia noastră nu exprimă rezerve cu privire la aceste aspecte.

Alte aspecte

- 8 Situațiile financiare ale Băncii Naționale a Moldovei pentru anul încheiat la 31 decembrie 2014 au fost auditate de către un alt auditor care a emis în data de 16 martie 2015 o opinie fără rezerve pentru acele situații financiare.
- 9 Acest raport al auditorului independent este adresat exclusiv Consiliului de Supraveghere al Băncii Naționale a Moldovei în ansamblu. Auditul nostru a fost efectuat pentru a putea raporta Consiliului de Supraveghere al Băncii Naționale a Moldovei acele aspecte pe care trebuie să le raportăm într-un raport de audit financiar, și nu în alte scopuri. În măsura permisă de lege, nu acceptăm și nu ne asumăm responsabilitatea decât față de Consiliului de Supraveghere al Băncii Naționale a Moldovei, în ansamblu, pentru auditul nostru, pentru acest raport sau pentru opinia formată.

Deloitte Audit SRL

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
BILANȚUL CONTABIL
La 31 decembrie 2015

	Note	31 decembrie 2015 MII LEI	31 decembrie 2014 MII LEI
ACTIVE			
Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	5	14,706,367	13,140,735
Aur monetar	6	50,032	44,159
Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale	7	3,703,857	2,805,833
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	8	2,118,561	2,075,118
Credite acordate băncilor și altor persoane	9	14,039,063	7,671,022
Valori mobiliare investiționale	10	19,431,909	20,472,929
Imobilizări corporale	12	66,651	25,430
Imobilizări necorporale	12	23,252	21,540
Alte active	13	6,920	33,110
TOTAL ACTIVE		54,146,612	46,289,876
OBLIGAȚIUNI, CAPITAL ȘI REZERVE			
Obligațiuni			
Monedă națională în circulație	14	17,044,068	19,216,997
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	15	3,311,788	2,398,196
Disponibilități ale băncilor	16	12,787,808	8,509,563
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	17	614,445	219,809
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	7	10,035,034	8,896,675
Alte obligațiuni	18	64,433	955,096
Total obligațiuni		43,857,576	40,196,336
Capital și rezerve			
Capital autorizat	19	902,970	330,017
Fondul general de rezervă		1,805,940	418,005
Total capital statutar		2,708,910	748,022
Rezerva veniturilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare		7,364,942	5,106,782
Rezerva veniturilor nerealizate din reevaluarea valorilor mobiliare investiționale		211,577	240,117
Alte rezerve		3,607	(1,381)
Total capital și rezerve		10,289,036	6,093,540
TOTAL OBLIGAȚIUNI, CAPITAL ȘI REZERVE		54,146,612	46,289,876

Notele 1-29 reprezintă parte integrantă a acestor Situații financiare.

Aceste Situații financiare au fost aprobate pe data de 25 martie 2016 de către Consiliul de supraveghere al Băncii Naționale a Moldovei.

Dorin Drăguțanu
Guvernator

Vasile Munteanu
Director al Departamentului
Buget, Finanțe și Contabilitate, Contabil șef

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
SITUAȚIA REZULTATULUI GLOBAL
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015

	<u>Note</u>	<u>2015</u> <u>MII LEI</u>	<u>2014</u> <u>MII LEI</u>
Venituri din dobânzi la plasamente pe termen scurt	21	32,754	32,373
Venituri din dobânzi la valori mobiliare	21	647,838	412,555
Venituri din dobânzi la creditele acordate și REPO	21	80,389	17,119
		<u>760,981</u>	<u>462,047</u>
Cheltuieli cu dobânzi la creditele primite	22	(39,717)	(34,522)
Cheltuieli cu dobânzi aferente disponibilităților	22	(657,770)	(58,618)
Cheltuieli cu dobânzi aferente operațiunilor cu valori mobiliare și REPO	22	(119,810)	(56,928)
		<u>(817,297)</u>	<u>(150,068)</u>
(Pierderi) /venituri nete din dobânzi		(56,316)	311,979
Venituri din tranzacții și diferențe de curs valutar	23	4,545,010	3,905,825
(Pierderi) /venituri din reevaluarea valorilor mobiliare	24	(48,479)	29,824
Alte venituri	25	20,696	32,768
Cheltuieli operaționale	26	(270,403)	(116,544)
Venituri nete operaționale		4,246,824	3,851,873
PROFIT NET		4,190,508	4,163,852
Alte venituri globale			
Diferențe din reevaluarea valorilor mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova		(884)	(1,477)
Diferențe din reevaluarea aurului monetar		5,872	6,768
TOTAL REZULTAT GLOBAL AL PERIOADEI		4,195,496	4,169,143

Determinarea Profitului disponibil pentru distribuire

PROFIT NET		4,190,508	4,163,852
Acoperirea /(defalcarea) pierderilor /(veniturilor) nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea valorilor mobiliare investiționale	20	28,540	(12,282)
Defalcarea veniturilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare	20	(2,258,160)	(2,372,840)
PROFIT DISPONIBIL PENTRU DISTRIBUIRE	20	1,960,888	1,778,730

Notele 1-29 reprezintă parte integrantă a acestor Situații financiare.

Aceste Situații financiare au fost aprobate pe data de 25 martie 2016 de către Consiliul de supraveghere al Băncii Naționale a Moldovei.

Dorin Drăguțanu
Guvernator

Vasile Munteanu
Director al Departamentului
Buget, Finanțe și Contabilitate, Contabil șef

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
SITUAȚIA FLUXURILOR DE MIJLOACE BĂNEȘTI
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015

	Note	2015 MII LEI	2014 MII LEI
Fluxul mijloacelor bănești din activitatea operațională			
Dobânzi încasate		776,411	514,502
Dobânzi plătite		(814,574)	(151,197)
(Pierderi)/ câștig din valori mobiliare investiționale		(19,939)	17,542
Alte încasări		20,692	32,730
Plăți către salariați și furnizori		(191,352)	(108,487)
Flux de mijloace bănești înainte de variația activelor și obligațiunilor		(228,762)	305,090
(Majorarea)/ diminuarea depozitelor la termen în valută străină		(2,218,849)	209,876
(Majorarea)/ diminuarea creanțelor organizațiilor financiare internaționale		(306,820)	72,869
Majorarea creditelor acordate băncilor și altor persoane		(6,369,159)	(7,387,824)
Diminuarea valorilor mobiliare investiționale		4,842,930	6,696,259
Majorarea activelor operaționale		(4,051,898)	(408,820)
(Diminuarea)/ majorarea monedei naționale în circulație		(2,172,928)	176,292
Majorarea disponibilităților Guvernului Republicii Moldova		789,219	735,781
Majorarea disponibilităților băncilor		3,617,195	1,181,827
Majorarea/ (diminuarea) Certificatelor emise de Banca Națională a Moldovei		392,631	(2,381,414)
Diminuarea obligațiunilor față de organizațiile financiare internaționale		(654,350)	(412,153)
Diminuarea altor obligațiuni		(14,323)	(124,083)
Majorarea/ (diminuarea) obligațiunilor operaționale		1,957,444	(823,750)
Flux net de mijloace bănești din activitatea operațională		(2,323,216)	(927,480)
Achiziții de imobilizări corporale și necorporale		(40,599)	(9,619)
Flux net de mijloace bănești din activitatea de investiții		(40,599)	(9,619)
Plăți către stat privind distribuirea profitului		(889,365)	(125,040)
Flux net de mijloace bănești din activitatea financiară		(889,365)	(125,040)
Diferențe din reevaluări ale numerarului și echivalentelor de numerar		2,643,406	1,849,403
(Descrășterea)/ Creșterea mijloacelor bănești și echivalentelor de numerar		(609,774)	787,264
Numerar și echivalente de numerar la începutul anului		6,356,404	5,569,140
Numerar și echivalente de numerar la sfârșitul anului		5,746,630	6,356,404
Analiza numerarului și echivalentelor de numerar			
Numerar în valută străină	5	3,554	1,233,359
Conturi Nostro	5	77,961	233,890
Depozite la termen în valută străină	5	3,546,554	2,814,037
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	8	2,118,561	2,075,118
Numerar și echivalente de numerar		5,746,630	6,356,404

Notele 1-29 reprezintă parte integrantă a acestor Situații financiare.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
SITUAȚIA PRIVIND CAPITALUL ȘI REZERVELE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015

	Capital autorizat	Fondul general de rezervă	Rezerva veniturilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare	Rezerva veniturilor nerealizate din reevaluarea valorilor mobiliare investiționale	Profit disponibil pentru distribuire	Alte rezerve	Total capital și rezerve
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Sold la 1 ianuarie 2014	330,017	(471,360)	2,733,942	227,835	-	(6,672)	2,813,762
Profit	-	-	2,372,840	12,282	1,778,730	-	4,163,852
<i>Alte venituri globale:</i>							
Diferențe din reevaluarea valorilor mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	-	-	-	-	-	(1,477)	(1,477)
Diferențe din reevaluarea aurului monetar	-	-	-	-	-	6,768	6,768
Alte venituri globale, total	-	-	-	-	-	5,291	5,291
Rezultat global la finele anului	-	-	2,372,840	12,282	1,778,730	5,291	4,169,143
<i>Distribuirea profitului</i>							
Majorarea fondului general de rezervă	-	889,365	-	-	(889,365)	-	-
Profit alocat Bugetului de Stat	-	-	-	-	(889,365)	-	(889,365)
Sold la 31 decembrie 2014	330,017	418,005	5,106,782	240,117	-	(1,381)	6,093,540
Sold la 1 ianuarie 2015	330,017	418,005	5,106,782	240,117	-	(1,381)	6,093,540
Profit	-	-	2,258,160	(28,540)	1,960,888	-	4,190,508
<i>Alte venituri globale:</i>							
Diferențe din reevaluarea valorilor mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	-	-	-	-	-	(884)	(884)
Diferențe din reevaluarea aurului monetar	-	-	-	-	-	5,872	5,872
Alte venituri globale, total	-	-	-	-	-	4,988	4,988
Rezultat global la finele anului	-	-	2,258,160	(28,540)	1,960,888	4,988	4,195,496
<i>Distribuirea profitului</i>							
Majorarea capitalului autorizat	572,953	-	-	-	(572,953)	-	-
Majorarea fondului general de rezervă	-	1,387,935	-	-	(1,387,935)	-	-
Sold la 31 decembrie 2015	902,970	1,805,940	7,364,942	211,577	-	3,607	10,289,036

Notele 1-29 reprezintă parte integrantă a acestor Situații financiare.

1. Informație generală despre Banca Națională a Moldovei

Banca Națională a Moldovei (în continuare Bancă) este banca centrală a Republicii Moldova și a fost fondată în 1991. Activitatea Băncii este reglementată prin *Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei nr. 548-XIII, din 21 iulie 1995*. În conformitate cu legea menționată, Banca este o persoană juridică publică autonomă și este responsabilă față de Parlamentul Republicii Moldova. Obiectivul fundamental al Băncii este asigurarea și menținerea stabilității prețurilor. În plus, Banca activează ca organ unic de emisiune a monedei naționale, stabilește și implementează politica monetară și valutară în stat, păstrează și gestionează rezervele valutare ale statului, licențiază, supraveghează și reglementează activitatea instituțiilor financiare, precum și activitățile de prestare a serviciilor de plată și de emisie a monedei electronice.

Banca Națională a Moldovei dispune de două organe colegiale de conducere: Consiliul de supraveghere și Comitetul executiv. Consiliul de supraveghere este organul responsabil de organizarea unui sistem eficient de supraveghere publică independentă a activității Băncii Naționale a Moldovei. Comitetul executiv exercită conducerea executivă a Băncii Naționale a Moldovei și asigură realizarea independentă a atribuțiilor de bază ale acesteia, în modul stabilit de lege. Membrii organelor de conducere a Băncii sunt numiți în funcție de Parlament.

Sediul Băncii este situat pe Bd. Grigore Vieru nr.1, Chișinău, Republica Moldova. Banca nu are sucursale sau filiale.

2. Baza de întocmire

Situațiile financiare ale Băncii sunt întocmite în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară (SIRF), emise de Consiliul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate (IASB).

Situațiile financiare sunt întocmite ținând cont de principiul continuității activității și sunt prezentate în lei moldovenesti (MDL), unitatea monetară a Republicii Moldova, rotunjite la cea mai apropiată valoare exprimată în mii lei. Banca menține conturile și registrele sale în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară și *Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei*, și întocmește Situațiile sale financiare în conformitate cu acestea.

Situațiile financiare sunt întocmite în baza convenției costului istoric sau costului amortizat, cu excepția activelor clasificate în categoria activelor financiare la valoarea justă prin profit sau pierdere și activelor financiare disponibile pentru vânzare care sunt evaluate la valoarea justă.

Datorită specificului Băncii, categoriile activelor financiare prezentate în Bilanțul contabil au fost dezvăluite utilizând alte denumiri decât cele prevăzute de SIC 39 „Instrumente financiare: Recunoaștere și reevaluare”. Această prezentare oferă o înțelegere mai adecvată a activelor și obligațiunilor financiare ale Băncii. Totodată, fiecare poziție de active și obligațiuni financiare din Bilanțul contabil corespunde unei anumite categorii clasificate în conformitate cu SIC 39 „Instrumente financiare: Recunoaștere și reevaluare”, acestea fiind expuse în notele la Situațiile financiare. În conformitate cu paragraful 10 al SIC 1 „Prezentarea situațiilor financiare”, Banca a ales să păstreze denumirea „Situația rezultatului global” și „Bilanțul contabil” ca și în situațiile financiare din anii precedenți pentru că reflectă mai bine așteptările utilizatorilor situațiilor financiare și pentru păstrarea consecvenței prezentării față de anii precedenți.

2. Baza de întocmire (continuare)

Estimări și raționamente contabile semnificative

Întocmirea Situațiilor financiare în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară impune conducerea să recurgă la estimări și raționamente la determinarea sumelor înregistrate în Situațiile financiare. Estimările și prezumțiile aferente sunt verificate în permanență. Revizuirile estimărilor contabile sunt reflectate în perioada în care este revizuită estimarea și în toate perioadele viitoare afectate. Aceste estimări și raționamente sunt bazate pe informația disponibilă la data întocmirii Situațiilor financiare. Astfel, rezultatele reale pot fi diferite de aceste estimări. Utilizarea estimărilor și raționamentelor este preponderent următoarea:

Valoarea justă a instrumentelor financiare

Atunci când valoarea justă a activelor și obligațiunilor financiare înregistrate în Bilanțul contabil nu poate fi determinată cu referință la piața activă, aceasta se determină utilizând diferite tehnici de evaluare care includ aplicarea modelelor matematice. Datele utilizate în aceste modele pot fi luate de pe alte piețe active existente, dacă este cazul. În caz dacă nu este posibilă identificarea unor astfel de piețe, valoarea justă se determină prin aplicarea raționamentelor proprii. Raționamentele includ analiza datelor aferente lichidității și aplicarea modelelor acceptate de conducerea Băncii. Detaliile privind valoarea justă a instrumentelor financiare deținute de către Bancă sunt prezentate în Nota 3 lit. f.

Reduceri pentru pierderi la valorile mobiliare deținute pentru vânzare, valorile mobiliare păstrate până la scadență, credite, angajamente condiționale și creanțe

Activele financiare deținute de Bancă pot fi depreciate, cu excepția celor clasificate la valoarea justă prin profit sau pierdere. Dacă există dovezi că un activ financiar este depreciat, suma deprecierei se evaluează ca diferență dintre valoarea contabilă și valoarea actualizată a fluxurilor de numerar așteptate. Banca revizuieste portofoliul de valori mobiliare păstrate până la scadență semianual, iar valorile mobiliare deținute pentru vânzare, creditele, angajamentele condiționale și creanțele trimestrial sau la necesitate, pentru a estima necesitatea înregistrării unor reduceri pentru pierderi din deprecierea valorii acestora în situația rezultatului global. Detaliile privind estimările și raționamentele contabile semnificative aplicate de către Bancă sunt prezentate în Nota 3 lit. g.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015

3. Politici contabile semnificative

Politicele contabile semnificative expuse mai jos au fost aplicate consecvent de către Bancă pentru toate perioadele prezentate în aceste Situații financiare.

a. Reevaluarea soldurilor și tranzacțiilor în valută străină

Tranzacțiile în valută străină sunt înregistrate la rata de schimb din ziua tranzacției și sunt zilnic reevaluate utilizând cursul oficial al leului moldovenesc. La data Bilanțului contabil, activele monetare și datoriile denominate în valută sunt convertite la cursul oficial al leului moldovenesc din data bilanțului. Pentru anii 2014 – 2015 cursul oficial al leului moldovenesc față de valutele de referință a fost următorul:

	Anul 2015		Anul 2014	
	mediu pe perioadă	la finele perioadei	mediu pe perioadă	la finele anului
USD/MDL	18.8161	19.6585	14.0388	15.6152
EUR/MDL	20.8980	21.4779	18.6321	18.9966
GBP/MDL	28.7964	29.1134	23.1178	24.2574
XDR/MDL	26.3363	27.2635	21.3198	22.6168
XAU/MDL	700.9788	674.8875	570.3802	595.6709

Diferențele de schimb valutar rezultate din finalizarea tranzacțiilor la rate de schimb diferite de cele ale stocului valutar sunt recunoscute în Situația rezultatului global.

b. Mijloace bănești și echivalente de numerar

Pentru întocmirea Situației fluxurilor de mijloace bănești, numerarul și echivalentele de numerar cuprind numerar în valută străină deținut în casă, conturi curente și plasamente pe termen scurt în alte bănci, și valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova cu scadența mai mică de 3 luni de la data achiziționării. Plasamentele pe termen scurt în alte bănci și valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova cu scadența mai mare de 3 luni de la data achiziționării nu se includ în mijloace bănești și echivalente de numerar. Pentru o prezentare mai adecvată a situației fluxurilor de mijloace bănești, plasamentele pe termen scurt cu scadența mai mare de 3 luni de la data achiziționării au fost excluse din categoria numerar și echivalente de numerar. Situația fluxurilor de mijloace bănești la data de 31 decembrie 2014 a fost ajustată ca să reflecte informația comparativă corespunzător.

În Bilanțul contabil numerarul este recunoscut la valoare nominală, iar plasamentele pe termen scurt în bănci sunt recunoscute la cost amortizat și sunt prezentate pe bază netă (numerarul în casă în monedă națională fiind compensat cu moneda națională emisă în circulație).

c. Aur monetar

Aurul în Bancă se păstrează în lingouri bancare care corespund cerințelor de certificare internațională și de tranzacționare pe piața monetară. Fiind activ component al activelor oficiale de rezervă aurul este considerat a fi un activ monetar. Reieșind din caracteristicile expuse mai sus, Conducerea Băncii conștientizează că SIRF nu acoperă aspectele aferente tratamentului contabil al aurului monetar. Respectiv, considerând prevederile p.10-12 din Standardul Internațional de Contabilitate 8 „Politici contabile, modificări ale estimărilor contabile și erori”, Banca a determinat ca fiind relevantă aplicarea unei politici contabile specifice aferente aurului monetar, similară celei stabilite pentru contabilizarea instrumentelor financiare și prezentarea dezvoltărilor aferente aurului, în calitatea sa de activ monetar, în componența instrumentelor financiare.

3. Politici contabile semnificative (continuare)

c. Aur monetar (continuare)

Aurul monetar se recunoaște inițial la valoarea justă plus costul de tranzacționare. Reevaluarea valorii aurului se efectuează lunar conform prețului stabilit de către Bancă în conformitate cu indicatorul $P_{Au\ USD}$ fixat de compania London Gold Market Fixing Ltd. Reflectarea în evidența contabilă a aurului se efectuează conform *metodei costului mediu ponderat*.

Veniturile și pierderile nerealizate din reevaluarea aurului monetar sunt recunoscute în Situația rezultatului global și raportate în Alte venituri globale ca alte rezerve din capital. La derecunoaștere, acestea sunt recunoscute în venituri /pierderi realizate cu reflectarea acestora în contul de profit sau pierdere al perioadei.

d. Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale

Sumele înregistrate în Bilanțul contabil la poziția „Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale” includ, în principal, cota de participare a Republicii Moldova la Fondul Monetar Internațional (FMI). Această sumă este stabilită în Drepturi Speciale de Tragere (XDR), dar evidența ei se ține în MDL.

e. Active financiare

Banca clasifică activele sale financiare în următoarele categorii: active financiare la valoarea justă prin profit sau pierdere, credite și creanțe, investiții păstrate până la scadență și active financiare disponibile pentru vânzare.

Costul amortizat al unui activ financiar sau al unei datorii financiare este valoarea la care activul financiar sau datoria financiară este evaluat(ă) la recunoașterea inițială minus rambursările de principal, plus sau minus amortizarea cumulată utilizând metoda dobânzii efective pentru fiecare diferență dintre valoarea inițială și valoarea la scadență, și minus orice reducere pentru depreciere.

Rata dobânzii efective reprezintă rata care actualizează exact plățile și încasările viitoare în numerar estimate pe durata de viață preconizată a instrumentului financiar sau, acolo unde este cazul, pe o durată mai scurtă, la valoarea contabilă netă inițială a activului financiar sau a datoriei financiare.

Active financiare la valoarea justă prin profit sau pierdere

Active financiare la valoarea justă prin profit sau pierdere sunt valori mobiliare care au fost achiziționate fie cu scopul generării unui profit din fluctuațiile pe termen scurt ale prețului, fie sunt valori mobiliare incluse în portofoliu cu o tendință de generare a profiturilor pe termen scurt. Inițial, acestea sunt recunoscute în Bilanțul contabil la data decontării la valoarea justă cu reflectarea separată în conturile bilanțiere a valorii nominale, scontului sau primei neamortizate, dobânzii cumpărate și dobânzii calculate. După recunoașterea inițială, aceste valori mobiliare sunt reevaluate la valoarea justă, în baza prețului cotelat pe piața principală (prețul BID furnizat de Sistemul Informațional Bloomberg), rezultatul reevaluării fiind reflectat separat în bilanțul contabil. Dobânda de la valorile mobiliare este recunoscută în venituri din dobânzi.

3. Politici contabile semnificative (continuare)

e. Active financiare (continuare)

Această categorie de active financiare cuprinde valorile mobiliare emise de nerezidenți cu cupon sau scont și achiziționate pe piețele străine, care sunt prezentate în Bilanțul contabil la articolul „Valori mobiliare investiționale”.

Credite și creanțe ale Băncii

Creditele și creanțele Băncii reprezintă instrumente financiare, prin care mijloacele bănești sunt acordate direct împrumutatului și sunt recunoscute în Bilanțul contabil când mijloacele sunt înaintate beneficiarului. Acestea sunt instrumente nederivate, cu plăți determinate, pe care Banca nu intenționează să le comercializeze și sunt inițial înregistrate la valoarea justă a mijloacelor alocate și, ulterior, sunt evaluate la costul amortizat.

Creditele acordate băncilor și altor persoane sunt evaluate ulterior la costul amortizat, și se determină ca rambursările de principal minus amortizarea acumulată, utilizând metoda dobânzii efective și minus reducerile pentru pierdere din deprecierea acestora.

Investiții păstrate până la scadență

Investițiile păstrate până la scadență sunt active financiare nederivate cu plăți fixe sau determinabile și scadențe fixe, pe care Banca are intenția și abilitatea de a le deține până la scadență și care nu corespund definiției de credite și creanțe. Inițial, acestea sunt recunoscute în Bilanțul contabil la data decontării la valoarea justă cu reflectarea separată în conturile bilanțiere a valorii nominale, dobânzii cumpărate, dobânzii calculate și primei /scontului neamortizate. După recunoașterea inițială, activele financiare păstrate până la scadență sunt evaluate ulterior la costul amortizat utilizând metoda dobânzii efective și diminuat cu valoarea provizionului pentru deprecierea valorii. Pierderea din depreciere este recunoscută în Situația rezultatului global, iar dobânda de la valorile mobiliare este recunoscută în venituri din dobânzi.

Reclasificarea sau vânzarea unei valori mai mult decât nesemnificative din investițiile păstrate până la scadență va conduce la reclasificarea tuturor investițiilor păstrate până la scadență în active financiare disponibile pentru vânzare și se va interzice clasificarea valorilor mobiliare în categoria investiții deținute până la scadență în anul de gestiune și în următorii doi ani financiari.

Totuși, vânzări și reclasificări pot fi efectuate în următoarele circumstanțe, fără a determina reclasificări ulterioare:

- vânzări sau reclasificări care sunt atât de aproape de scadență încât modificările ratei de pe piață a dobânzii nu au un efect semnificativ asupra valorii juste a activului financiar;
- vânzări sau reclasificări care au loc după ce entitatea a colectat cea mai mare parte din valoarea inițială a activului financiar; și
- vânzări sau reclasificări ce se pot atribui unui eveniment izolat care iese din sfera de control a entității și nu ar fi putut fi anticipat în mod rezonabil de către entitate.

Această categorie de active financiare cuprinde valorile mobiliare păstrate până la scadență, emise de nerezidenți cu cupon sau scont și achiziționate pe piețele străine, care sunt prezentate în Bilanțul contabil la articolul „Valori mobiliare investiționale”.

3. Politici contabile semnificative (continuare)

e. Active financiare (continuare)

Active financiare disponibile pentru vânzare

Toate activele financiare nederivate, care nu sunt clasificate la valoarea justă prin profit sau pierdere, credite și creanțe sau păstrate până la scadență sunt incluse în categoria valorilor mobiliare disponibile pentru vânzare.

Inițial, activele disponibile pentru vânzare sunt recunoscute la valoarea justă (inclusiv costurile de tranzacționare). Ulterior recunoașterii inițiale, ele sunt reevaluate la valoarea justă, determinată în conformitate cu tehnicile de evaluare proprii ale Băncii, după cum este expus în Nota 3 lit. f.

Veniturile și pierderile nerealizate aferente acestei categorii de active financiare sunt recunoscute în Situația rezultatului global și raportate în alte rezerve din capital. Când activele financiare disponibile pentru vânzare sunt scoase din evidență, pierderea sau venitul cumulativ, inițial recunoscut în capital, este recunoscut în venituri sau pierderi din Situația rezultatului global.

Dobânda calculată utilizând metoda dobânzii efective este recunoscută în Situația rezultatului global.

În această categorie banca include valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova, care sunt prezentate în Bilanțul contabil la articolul „Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova”.

Recunoașterea activelor și datoriilor financiare

Banca recunoaște activele și datoriile financiare nederivate în Bilanțul contabil utilizând contabilitatea la data decontării, atunci când acestea devin parte din prevederile contractuale aferente activului sau datoriei financiare (achiziționări standard), adică atunci când există posibilitatea intrării sau ieșirii în /din Bancă a unui beneficiu economic viitor asociat acestor active și datorii financiare și costul sau valoarea acestora pot fi determinate în mod cert.

Derecunoașterea activelor și datoriilor financiare

Banca derecunoaște un activ financiar atunci când expiră drepturile contractuale asupra fluxurilor de mijloace bănești care decurg din activul financiar, sau când transferă drepturile contractuale de a primi fluxurile de mijloace bănești din activul financiar într-o tranzacție în care toate riscurile și beneficiile aferente deținerii activului financiar sunt transferate.

Banca derecunoaște o datorie financiară atunci când obligațiunile contractuale aferente datoriei financiare au fost stinse sau anulate, sau au expirat.

3. Politici contabile semnificative (continuare)

f. Valoarea justă a instrumentelor financiare

Valoarea justă reprezintă prețul care ar fi încasat pentru vânzarea unui activ sau plătit pentru transferul unei datorii într-o tranzacție reglementată între participanții de pe piață, la data evaluării.

O evaluare la valoarea justă presupune că tranzacția de vânzare a activului sau transferul datoriei are loc pe piața principală pentru activ sau datorie, în absența unei piețe principale, pe cea mai avantajoasă piață pentru activ sau datorie.

Valorile mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă sunt clasificate ca active financiare la valoarea justă prin profit sau pierdere, pierderile sau veniturile din reevaluarea lor la valoarea de piață fiind trecute în Situația rezultatului global.

Valorile mobiliare de stat sunt clasificate ca fiind disponibile pentru vânzare și sunt raportate la valoarea justă.

Valoarea justă a instrumentelor financiare disponibile pentru vânzare este stabilită de Bancă utilizând informațiile disponibile pe piață și metodologiile corespunzătoare de evaluare, cum ar fi tehnicile fluxurilor bănești decontate. La aplicarea tehnicilor fluxurilor bănești decontate, fluxurile bănești estimate pentru viitor sunt bazate pe cele mai bune decizii ale conducerii și rata scontului este o rată de piață la data Bilanțului contabil cu condiții și termeni similari. Totodată, este necesar ca raționamentele profesionale să fie aplicate la interpretarea datelor de piață pentru obținerea valorii juste estimate.

Valoarea justă a valorilor mobiliare de stat deținute în portofoliu (pentru scadențele care nu au fost tranzacționate recent pe piața secundară) se estimează prin obținerea la data de raportare a ratelor noi de dobândă (curente pe piață) pentru fiecare scadență a valorilor mobiliare de stat deținute în portofoliul Băncii din curba ratelor curente ale dobânzilor. Această curbă este construită pentru ziua respectivă în baza rezultatelor licitațiilor recente de vânzare a valorilor mobiliare de stat pe piața primară, precum și a tranzacțiilor efectuate pe piața secundară pentru ultimele 5 zile lucrătoare.

La clasificarea valorii juste a instrumentelor financiare se utilizează ierarhia valorii juste care reflectă semnificația intrărilor de date utilizate pentru efectuarea evaluărilor respective.

Ierarhia valorii juste cuprinde următoarele trei niveluri:

- Nivelul 1: prețurile cotate (neajustate) de pe piețele active pentru activele sau obligațiunile identice.

La această categorie Banca atribuie aurul monetar și valorile mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere.

- Nivelul 2: intrările, altele decât prețurile cotate, incluse în nivelul 1 care sunt observabile pentru active sau obligațiuni, fie direct (adică drept prețuri), fie indirect (adică derivate din prețuri).

3. Politici contabile semnificative (continuare)

f. Valoarea justă a instrumentelor financiare (continuare)

La această categorie Banca atribuie valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova disponibile pentru vânzare.

- Nivelul 3: intrările pentru active sau obligațiuni care nu se bazează pe datele observabile pe piață (intrări neobservabile).

În perioadele de raportare Banca nu are articole atribuite la această categorie.

Banca are instituite controale asupra verificării valorii juste a activelor financiare și anume verifică datele observabile, efectuează diferite modele de evaluare în baza cotațiilor observabile și analizează schimbările majore apărute între perioade.

Clasificarea valorii juste a activelor financiare ale Băncii în cele trei niveluri este expusă în Nota 11.

g. Reduceri pentru pierderi din deprecierea activelor financiare, altor active și provizioane pentru pierderi la angajamente condiționale

Reduceri pentru pierderi din deprecierea creditelor și provizioanelor pentru pierderi la angajamente condiționale sunt constituite dacă există dovezi obiective (ce țin de starea financiară a băncii licențiate, asigurarea rambursării creditelor, efectuarea plăților curente, renegocierea sau prolongarea termenelor de rambursare a creditelor și /sau dobânzilor aferente) conform cărora Banca nu va fi în măsură să recupereze toate sumele datorate (suma inițială a creditului și dobânzile aferente).

Suma reducerii pentru pierderi din deprecierea creditelor reprezintă diferența dintre valoarea contabilă și valoarea recuperabilă estimată, calculată ca valoarea actualizată a fluxurilor de mijloace bănești estimate a fi recuperate, inclusiv sumele recuperabile din gaj, actualizate la rata efectivă inițială a dobânzii instrumentului. Diminuarea sau majorarea reducerii pentru pierderi din deprecierea creditelor și provizioanelor pentru pierderi la angajamente condiționale se efectuează în cazul în care suma reducerii /provizionului calculat la data curentă este respectiv mai mică sau mai mare decât suma reducerii /provizionului format anterior. Pentru creditele de urgență acordate băncilor licențiate, care sunt garantate de stat, reduceri pentru pierderi din deprecierea creditelor nu se constituie.

Reducerea pentru pierderi din deprecierea creditului se utilizează pentru acoperirea creditelor clasificate ca neperformante în cazul falimentării băncii licențiate și /sau insuficienței mijloacelor proprii ale acesteia pentru achitarea datoriilor către Bancă. Un activ financiar poate fi derecunoscut în cazul în care Banca estimează în mod credibil și realist că nu va mai obține fluxuri pozitive de numerar generate de activul analizat și, respectiv, încetează orice măsuri luate pentru colectarea sau recuperarea activului.

Recuperările de credit, casate în perioadele anterioare, sunt incluse în venituri.

Valorile mobiliare păstrate până la scadență și valorile mobiliare disponibile pentru vânzare pe parcursul anului financiar pot fi depreciate din următoarele dovezi obiective: dificultatea financiară semnificativă sau probabilitatea ridicată de faliment a emitentului, încălcarea dispozițiilor contractului de către contraparte, condiții economice naționale sau locale legate de pierdere de valoare ale activelor financiare din această categorie.

3. Politici contabile semnificative (continuare)

g. Reduceri pentru pierderi din deprecierea activelor financiare, altor active și provizioane pentru pierderi la angajamente condiționale (continuare)

Testarea la depreciere se efectuează prin aplicarea analizei individuale anual, sau la necesitate, mai frecvent, în cazul în care devin cunoscute careva dovezi obiective ce ar putea conduce la deprecierea activelor financiare.

Constituirea sau majorarea reducerilor pentru pierderi din deprecierea activelor financiare /provizioanelor pentru pierderi la angajamentele condiționale cu caracter creditar se reflectă la cheltuieli, diminuarea lor la venituri.

Reducerile pentru pierderi din deprecierea activelor financiare se utilizează numai pentru acoperirea pierderilor ca rezultat al trecerii la scăderi a activelor financiare pentru care acestea au fost formate.

h. Acorduri Repo

Acordurile Repo reprezintă tranzacții de vânzare /cumpărare a valorilor mobiliare cu angajamentul răscumpărării /vânzării lor ulterioare la o dată prestabilită și la un preț anterior convenit. Banca utilizează aceste acorduri în scopul absorbției de lichiditate (reverse Repo) sau în scopul injectării de lichiditate pe piață (Repo).

Valorile mobiliare vândute /cumpărate cu un angajament simultan de răscumpărare (vânzare) la o dată anumită sunt recunoscute în Bilanțul contabil ca operațiuni reverse Repo/ Repo la data decontării la valoarea justă. Diferența dintre prețul de vânzare și prețul de răscumpărare reprezintă cheltuieli cu dobânzi, iar diferența dintre prețul de cumpărare și prețul de revânzare reprezintă venituri din dobânzi calculate utilizând metoda ratei dobânzii efective. Dobânda se calculează lunar în ultima zi lucrătoare a lunii gestionare și la scadența tranzacțiilor Repo.

i. Operațiuni forward

Tranzacțiile valutare Forward și etapele Forward ale swap-urilor, ce implică un schimb de valută străină la o dată ulterioară, contra monedă națională sau contra altă valută străină se reflectă în conturile extrabilanțiere, utilizând contabilitatea la data tranzacționării la cursul spot al tranzacției.

Operațiunile valutare la termen (Forward și etapele Forward ale swap-urilor), înregistrate în conturile extrabilanțiere se revaluează începând cu data încheierii tranzacției sau plus maximum două zile lucrătoare conform condițiilor de decontare a operațiunilor de bază la cursul oficial al leului moldovenesc față de valutele străine. Veniturile și /sau pierderile nerealizate obținute din reevaluarea operațiunilor valutare la termen sunt recunoscute în Situația rezultatului global. Diferența dintre ratele spot și Forward la tranzacțiile valutare la termen urmează a fi reflectate în conturile bilanțiere și se consideră ca dobânda de plătit sau de primit în bază cumulativă atât pentru cumpărările cât și pentru vânzările la termen.

3. Politici contabile semnificative (continuare)

j. Imobilizări corporale

Imobilizările corporale sunt înregistrate la cost minus amortizarea acumulată și pierderile acumulate din depreciere.

Cheltuielile privind reparațiile curente și întreținerea sunt înregistrate la cheltuieli operaționale în momentul realizării lor. Cheltuielile aferente imobilizărilor corporale, efectuate după darea în exploatare a acestora sunt recunoscute ca active doar dacă aceste cheltuieli îmbunătățesc condiția activului peste limitele standardului de performanță evaluat inițial.

Amortizarea imobilizărilor corporale se calculează prin metoda liniară, folosindu-se următoarele rate de amortizare:

	<u>rata anuală</u>
Clădiri	5%
Arme de foc din dotare și echipamente similare	12.5%
Camioane	12.5%
Autoturisme și autovehicule destinate transportului de persoane	20%
Echipament special	20%
Echipament de birou	20%
Construcții speciale	20%
Mașini și utilaje	30%

Un element al imobilizărilor corporale este derecunoscut la cedare sau atunci când nu se mai așteaptă beneficii economice viitoare din utilizarea sau cedarea acestuia. Ratele de amortizare și termenele de utilizare sunt reverificate la fiecare dată de raportare.

k. Imobilizări necorporale

Imobilizările necorporale reprezintă costurile de achiziție ale programelor informatice. Acestea sunt amortizate folosind metoda liniară pe duratele estimate de viață. Rata anuală de amortizare se determină în dependență de durata de utilizare a activului care se stabilește la momentul dării în exploatare a acestuia, în funcție de perioada în care se preconizează să fie folosit activul sau pe perioada drepturilor contractuale.

La 31 decembrie 2015 durata de utilizare a imobilizărilor necorporale aflate în exploatare varia între 1 an și 5 ani.

Costurile asociate menținerii elementelor de programe informatice sunt recunoscute în Situația rezultatului global în momentul în care sunt efectuate.

Un element al imobilizărilor necorporale este derecunoscut la cedare sau atunci când nu se mai așteaptă beneficii economice viitoare din utilizarea sau cedarea acestuia. Ratele de amortizare și termenele de utilizare sunt reverificate la fiecare dată de raportare.

3. Politici contabile semnificative (continuare)

l. Monedă națională în circulație

Moneda națională în circulație este recunoscută la cost amortizat. În scop de prezentare, moneda națională în circulație se diminuează cu moneda națională în casa Băncii. Costurile producerii monedei naționale se reflectă în Situația rezultatului global la momentul suportării acestora.

Bancnotele comemorative și monedele comemorative și jubiliare sunt recunoscute la data punerii în circulație cu reflectarea în evidența contabilă la valoarea nominală. Bancnotele comemorative și monedele comemorative și jubiliare sunt comercializate la preț de vânzare, iar diferența dintre prețul de vânzare și valoarea nominală se reflectă la venituri.

m. Disponibilități ale băncilor

Disponibilitățile băncilor includ mijloacele pe conturile „Loro” și cele curente ale băncilor rezidente și nerezidente, precum și depozitele acceptate de la bănci și dobânzile calculate aferente acestora.

Disponibilitățile băncilor includ *inter alia* și rezervele obligatorii, pe care băncile trebuie să le mențină în conturile deschise la Bancă în conformitate cu cerințele prudențiale.

În Bilanțul contabil disponibilitățile băncilor sunt prezentate la cost amortizat, inclusiv în cazul depozitelor acceptate. Datorită caracterului de scurtă durată a acestora, conducerea Băncii estimează că valoarea de bilanț aproximează valoarea lor justă.

n. Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova

Disponibilitățile Guvernului includ mijloacele bugetului de stat deținute în valută străină, depozitele la vedere și la termen ale Ministerului Finanțelor și mijloacele Directoratului Liniei de Credit de pe lângă Ministerul Finanțelor și se reflectă în Bilanțul contabil la cost amortizat.

o. Certificate emise de Banca Națională a Moldovei

Certificatele emise de Banca Națională a Moldovei reprezintă valori mobiliare cu scont și se reflectă în Bilanțul contabil la data decontării la prețul de vânzare. După recunoașterea inițială certificatele se evaluează la costul amortizat utilizând metoda ratei dobânzii efective cu calcularea și reflectarea amortizării scontului în ultima zi lucrătoare a fiecărei luni, și la data scadenței certificatelor Băncii.

p. Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale

Obligațiunile față de organizațiile financiare internaționale sunt recunoscute inițial la valoarea justă, egală cu valoarea încasărilor. Obligațiunile față de organizațiile financiare internaționale sunt ulterior evaluate la costul amortizat. Orice diferență între încasările nete și valoarea de răscumpărare este recunoscută în Situația rezultatului global pe parcursul perioadei până la scadență.

3. Politici contabile semnificative (continuare)

q. Alte obligațiuni

Alte obligațiuni includ obligațiunile față de Bugetul de Stat, contul curent al Fondului de garantare a depozitelor, obligațiuni față de personal și se reflectă în Bilanțul contabil la cost amortizat.

r. Capital și rezerve

Banca tinde să mențină capitalul său la nivelul necesar pentru atingerea obiectivului stabilit în *Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei*.

Capitalul Băncii, include:

- Capitalul statutar:
 - Capitalul autorizat
 - Fondul general de rezervă
- Conturi de rezervă ale veniturilor nerealizate
- Alte conturi de rezervă, în conformitate cu cerințele Standardelor Internaționale de Raportare Financiară.

Conform prevederilor *Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei*, capitalul statutar este dinamic și se formează din profitul anului disponibil pentru distribuire, din veniturile obținute conform articolului 64, aliniatul (3) al legii sus-menționate, și /sau din contribuțiile Guvernului, până când mărimea acestuia va atinge 10% din totalul obligațiunilor monetare ale Băncii (care reprezintă totalitatea obligațiunilor reflectate în Bilanțul contabil al Băncii cu excepția obligațiunilor față de Guvern și a celor față de Fondul Monetar Internațional).

Capitalul autorizat este subscris și deținut exclusiv de către stat, el nu este transferabil sau nu poate fi grevat cu sarcini. Nici o reducere a nivelului obligațiunilor monetare, atât pe parcursul, cât și la finele anului financiar, nu implică diminuarea capitalului statutar creat anterior.

Fondul general de rezervă se utilizează exclusiv pentru acoperirea pierderilor nete înregistrate de către Bancă la încheierea anului financiar. În cazul în care la finele anului financiar soldul fondului general de rezervă devine debitor, Guvernul, în persoana Ministerului Finanțelor, în decurs de 60 de zile după primirea raportului auditorului extern asupra Situațiilor financiare ale Băncii, transferă Băncii o contribuție de capital în valori mobiliare de stat la o rată a dobânzii de piață, în volumul necesar pentru acoperirea soldului debitor.

Deoarece repartizarea veniturilor nerealizate poate afecta realizarea obiectivului Băncii, Banca acumulează veniturile nerealizate, provenite ca urmare a fluctuațiilor cursurilor valutare precum și cele provenite din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină la valoarea lor justă în conturile corespunzătoare de rezervă ale veniturilor nerealizate, care se utilizează ulterior pentru acoperirea pierderilor nerealizate generate de sursele respective.

Profitul disponibil pentru distribuire reprezintă profitul net obținut după defalcarea tuturor veniturilor nerealizate în conturile corespunzătoare de rezervă ale veniturilor nerealizate, acoperirea tuturor pierderilor nerealizate din sursele conturilor corespunzătoare de rezervă ale veniturilor nerealizate, până când soldul acestora devine zero și după defalcarea în capitalul

3. Politici contabile semnificative (continuare)

r. Capital și rezerve (continuare)

statutar a veniturilor obținute din suma totală a bancnotelor și monedelor metalice retrase din circulație, dar nepreschimbate în perioada stabilită de Bancă, în conformitate cu articolul 64, aliniatul (3) al *Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei*.

La finele anului financiar, profitul disponibil pentru distribuire se alocă pentru majorarea capitalului statutar în limitele prevăzute la art.19 alin. (3) al *Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei*¹, pînă cînd nivelul capitalului în totalul obligațiunilor monetare va constitui 10%, iar ulterior, în cazul în care va fi o diferență dintre soldul profitului disponibil pentru distribuire și suma alocată pentru majorarea capitalului statutar, aceasta se va transfera la Bugetul de stat. În Bilanțul contabil atât capitalul statutar, cât și rezervele sunt prezentate la cost amortizat.

s. Impozit pe venit

În conformitate cu art. 24 alin. (15) lit. f) al Legii nr.1164-XIII din 24 aprilie 1997 pentru punerea în aplicare a titlurilor I și II ale Codului Fiscal, Banca este scutită de plata impozitului pe veniturile obținute aferente activității sale.

t. Venituri din dobânzi și cheltuieli cu dobânzi

Veniturile și cheltuielile din dobânzi sunt recunoscute în Situația rezultatului global pentru toate instrumentele evaluate la valoarea justă și la cost amortizat utilizând metoda dobânzii efective.

u. Reevaluarea activelor și obligațiunilor în valută străină

Veniturile și /sau pierderile valutare nerealizate se formează în rezultatul reevaluării zilnice a stocurilor valutare ca diferență dintre cursul oficial al leului moldovenesc în raport cu valutele străine care formează stocurile valutare respective și reevaluării conturilor Fondului Monetar Internațional pe parcursul anului financiar.

În calitate de Bancă centrală și în scopul intervenirii pe piața valutară, Banca menține poziții valutare deschise la datele de raportare.

În conformitate cu art. 20 al *Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei* la finele anului financiar veniturile nete nerealizate aferente reevaluării stocurilor valutare și valorilor mobiliare în valută străină disponibile în portofoliul Băncii, se transferă în conturile corespunzătoare de rezervă ale veniturilor nerealizate.

Suma pierderilor nete nerealizate, după trecerea acestora prin Situația rezultatului global, se acoperă din sursele conturilor corespunzătoare de rezervă ale veniturilor nerealizate, pînă cînd soldul acestora devine zero.

¹ În conformitate cu Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 147 din 30 iulie 2015, a fost modificat art. 20 al Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei nr.548-XIII din 21.07.1995, care, conform noilor condiții prevede: "La finele anului financiar, profitul disponibil pentru distribuire va fi alocat pentru majorarea capitalului statutar în limitele prevăzute la art.19 alin.(3)."

3. Politici contabile semnificative (continuare)

v. Activități fiduciare

În conformitate cu prevederile *Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei*, Banca acționează ca agent fiscal al Statului. Activele și veniturile statului aferente acestor activități nu sunt incluse în aceste Situații financiare.

w. Datorii și active contingente

Datoriile contingente presupun obligații posibile apărute ca urmare a unor evenimente trecute și a căror existență vor fi confirmate numai de apariția sau neapariția unui sau mai multor evenimente viitoare incerte, care nu pot fi în totalitate sub controlul entității. Datoriile contingente reprezintă de asemenea și obligațiile curente apărute ca urmare a unor evenimente trecute, dar care nu sunt recunoscute deoarece nu este sigur că vor fi necesare resurse care să încorporeze beneficiile economice pentru stingerea acestei obligații, sau valoarea obligației nu poate fi evaluată suficient de credibil.

Datoriile contingente nu sunt recunoscute în Situațiile financiare. Ele sunt prezentate în note la Situațiile financiare, cu excepția cazurilor în care posibilitatea ieșirilor de resurse cu beneficii economice este înlăturată.

Activele contingente sunt active posibile care apar urmare unor evenimente anterioare și a căror existență va fi confirmată numai prin apariția sau neapariția unui sau mai multor evenimente viitoare nesigure, care nu pot fi în totalitate sub controlul entității.

Activele contingente nu sunt recunoscute în Situațiile financiare, dar sunt prezentate când o intrare de beneficii economice este probabilă.

x. Provizioane

Banca recunoaște provizioane atunci când are obligația legală sau implicită de a transfera beneficii economice ca rezultat al unor evenimente trecute și atunci când o estimare rezonabilă a obligației poate fi efectuată.

y. Costurile aferente schemelor de pensionare și beneficiile angajaților

Pe parcursul derulării activității curente, Banca execută plăți către bugetul asigurărilor sociale de stat și fondul asigurării obligatorii de asistență medicală al Republicii Moldova, inclusiv cele efectuate în numele angajaților săi, conform legislației în vigoare. Contribuțiile de asigurare socială de stat, precum și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală suportate de Bancă pe cont propriu se reflectă la cheltuieli la momentul calculării salariului. Banca nu participă la nici o altă schemă de pensionare și nu are nici o obligație de a oferi alte beneficii foștilor sau actualilor angajați.

z. Standarde și interpretări emise, dar care încă nu au intrat în vigoare

Câteva standarde, amendamente la standardele existente și interpretări nu sunt încă în vigoare pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015, și nu au fost aplicate în pregătirea acestor Situații financiare. Acestea nu vor avea un impact asupra Situațiilor financiare ale Băncii, cu excepția:

3. Politici contabile semnificative (continuare)

z. Standarde și interpretări emise, dar care încă nu au intrat în vigoare (continuare)

IFRS 9 – „Instrumente financiare” (versiunea finală a standardului a fost publicată pe 24 iulie 2014, în vigoare de la 1 ianuarie 2018. Prin derogare de la data intrării în vigoare, rămîne disponibil pentru aplicare.). Versiunea finală a standardului cuprinde atât prevederile referitor la clasificare și evaluare, depreciere, precum și contabilitatea de acoperire. Standardul înlocuiește în totalitate IAS 39 „Instrumente financiare: Recunoaștere și evaluare”, cu excepția faptului că se permite aplicarea contabilității de acoperire pentru portofoliul de active financiare sau datorii financiare ale entității fie în baza cerințelor IAS 39 sau a cerințelor IFRS 9, în dependență de prevederile politicilor contabile aplicate de către entitate și alegerea făcută.

Standardul conține două categorii principale de evaluare a activelor financiare: costul amortizat și valoarea justă. Un activ financiar va fi evaluat la costul amortizat dacă acesta este deținut conform unui model de afaceri, al cărui obiectiv este de a deține activul în scopul acumulării fluxurilor de mijloace bănești contractuale, și termenii contractuali ai activului prevăd, la anumite date, fluxuri de mijloace bănești doar sub forma plăților de principal și dobânzi la soldul scadent. Toate celelalte active financiare vor fi evaluate la valoarea justă. Standardul conține următoarele categorii de active financiare: evaluate la cost amortizat, evaluate la valoarea justă prin alte venituri globale și evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere, în schimbul categoriilor curente prevăzute de IAS 39.

Banca estimează că prevederile acestui standard nu vor avea un impact semnificativ asupra Situațiilor sale financiare considerând natura operațiunilor Băncii.

IFRS 15 – „Venituri din contracte cu clienții” (versiunea finală a standardului publicată în 28 mai 2014, în vigoare de la 01 ianuarie 2018. Prin derogare de la data intrării în vigoare, rămîne disponibil pentru aplicare.). Standardul nou prezintă un cadru general nou de recunoaștere a veniturilor care înlocuiește prevederile existente din IFRS actuale. Entitatea va adopta un model de 5 pași pentru a determina momentul și suma la care vor fi recunoscute veniturile.

Noul model specifică că recunoașterea veniturilor are loc atunci cînd entitatea transferă controlul bunurilor sau serviciilor către client la valoarea contractuală. În dependență de care criterii vor fi îndeplinite venitul va fi recunoscut:

- în momentul cînd entitatea va înregistra performanțe financiare;
- la momentul cînd dreptul de proprietate asupra bunurilor și serviciilor va fi transferat către client.

IFRS 15 implică utilizarea într-o mai mare măsură a raționamentului profesional și o utilizare mai extinsă a estimărilor contabile. Standardul conține cerințe mai detaliate de divulgare privind dezagregarea venitului total pentru a descrie modul în care natura, suma, momentul recunoașterii și incertitudinea veniturilor și fluxurilor de trezorerie sunt afectate de factorii economici. Banca estimează că prevederile acestui standard nu vor avea un impact asupra Situațiilor sale financiare considerând natura operațiunilor Băncii.

Amendamente la IAS 1 „Prezentarea situațiilor financiare” (în vigoare cu începere de la sau după 1 ianuarie 2016). Modificările vizează clarificarea unor impedimente în exercitarea raționamentului profesional pentru întocmirea și prezentarea rapoartelor financiare.

3. Politici contabile semnificative (continuare)

z. Standarde și interpretări emise, dar care încă nu au intrat în vigoare (continuare)

Pragul de semnificație. Modificările specifică că informația nu ar trebui să fie acoperită prin agregarea sau prin furnizarea de informații imateriale, considerațiile materialității se aplică tuturor părților componente ale situațiilor financiare, și chiar și atunci când un standard prevede o dezvăluire specifică.

Note explicative. Amendamentele adaugă exemple suplimentare de posibile moduri de ordonare a notelor pentru a clarifica faptul că inteligibilitatea și comparabilitatea ar trebui să fie luate în considerare la stabilirea ordinii acestora și pentru a demonstra că notele nu trebuie obligatoriu să fie prezentate în ordinea actuală specificată în paragraful 114 din IAS 1. IASB, de asemenea, a eliminat orientarea și exemplele cu privire la identificarea politicilor contabile semnificative care au fost percepute ca fiind potențial nefolositoare.

Banca estimează că prevederile acestui standard nu vor avea un impact semnificativ asupra Situațiilor sale financiare considerând natura operațiunilor Băncii.

Amendamente la IAS 16 „Imobilizări corporale” și IAS 38 „Imobilizări necorporale ” (în vigoare cu începere de la sau după 1 ianuarie 2016). Amendamentele explică clar faptul că se interzice utilizarea metodei de calcul a amortizării bazată pe venituri pentru imobilizările corporale și necorporale. Această prevedere poate fi încălcată doar în cazul când veniturile și consumul de avantaje economice ale activului nematerial sunt foarte corelate, sau când activul este exprimat ca o măsură a veniturilor. Este de așteptat că modificările nu vor avea impact semnificativ asupra situațiilor financiare ale băncii, deoarece nu se aplică metode de amortizare bazate pe venituri.

Amendamente la IAS 27 „Situații financiare individuale” (în vigoare cu începere de la sau după 1 ianuarie 2016). Amendamentele permit unei entități să contabilizeze investițiile în filiale, asocieri în participație și entități asociate în situațiile sale financiare separate, la cost, în conformitate cu IFRS 9 „Instrumente financiare” (sau IAS 39 „Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare” pentru entități care nu au adoptat încă IFRS 9), sau folosind metoda punerii în echivalență descrisă în IAS 28 „Contabilitatea investițiilor în întreprinderile asociate”. Alegerea metodei trebuie să fie aplicată pe categorii de investiții.

De asemenea, având în vedere că definiția situațiilor financiare individuale a fost mult timp neclară, IASB a făcut modificări să confirme că situațiile financiare individuale sunt cele prezentate în plus față de situațiile financiare consolidate sau în plus față de situațiile financiare ale unui investitor care nu are investiții în filiale, dar are investiții în entități asociate sau asocieri în participație, și deci sunt cerute de IAS 28 „Contabilitatea investițiilor în întreprinderile asociate” să fie contabilizate folosind metoda punerii în echivalență. Este de așteptat că modificările nu vor avea impact asupra situațiilor financiare ale băncii, considerând natura operațiunilor Băncii.

4. Managementul riscului

4.1 Cadrul general de gestionare a riscurilor

Pe parcursul desfășurării activității sale, Banca este expusă la o serie de riscuri de natură operațională și financiară.

În această notă este prezentată informația despre expunerile Băncii la riscuri, obiectivele, politicile și procesele Băncii pentru evaluarea și monitorizarea riscurilor aferente instrumentelor financiare deținute de Bancă.

Comitetul executiv își asumă responsabilitatea pentru stabilirea și supravegherea cadrului de gestionare al riscurilor, inclusiv prin instituirea Comitetului investițional și a Comitetului monetar care au drept atribuții elaborarea și monitorizarea politicilor de gestionare a riscurilor în ariile de responsabilitate specifice, raportând cu regularitate Comitetului executiv rezultatele activității.

Comitetul executiv are drept atribuții: stabilirea orizontului investițional; a compoziției valutare normative a rezervelor internaționale; a rating-ului minim în care pot fi efectuate investițiile; aprobarea benchmark-urilor strategice, duratelor și devierilor admisibile ale acestora pentru fiecare valută; aprobarea limitelor maxime pe instrumente și contrapărți/emitenți; adoptarea deciziilor cu privire la transmiterea în gestionare externă a unei părți din rezervele internaționale ale statului.

Comitetul investițional are următoarele atribuții: analiza și monitorizarea riscurilor investiționale, inclusiv analiza evoluțiilor ratingurilor contrapărților autorizate pentru efectuarea operațiunilor, precum și ratingurilor emitenților valorilor mobiliare în valută străină; determinarea strategiei investiționale pe termen scurt și mediu; analiza evoluțiilor și prognozelor aferente pieței valutare interne și piețelor financiare internaționale, analiza performanței portofoliului de investiții, stabilirea structurii valutare a fiecărui sub-portofoliu și devierile admisibile, aprobarea și revizuirea la necesitate a listei contrapărților autorizate pentru efectuarea tranzacțiilor, stabilirea limitelor pe operațiuni efectuate de către dealerii Băncii, etc.

Comitetul monetar are drept atribuții promovarea politicii monetare și valutare, având drept scop îndeplinirea obiectivului fundamental al Băncii care este asigurarea și menținerea stabilității prețurilor.

Metodologia de elaborare, implementare și menținere a Sistemului de gestiune a riscurilor, inclusiv a Sistemului de control intern în cadrul Băncii, este aprobată de către Consiliul de supraveghere al Băncii. Politicile de gestionare a riscurilor conțin modul de identificare, evaluare, gestionare și monitorizare a riscurilor cu raportarea directă, periodică sau la necesitate, conducerii Băncii.

Activitatea de gestionare a riscului desfășurată în cadrul Băncii este reglementată prin instrucțiuni și proceduri interne și este monitorizată de managementul Băncii, care analizează problemele legate de politica monetară, investițională și cea valutară a Băncii.

În conformitate cu articolele 5, 16 și 53 ale *Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei*, Banca păstrează și gestionează rezervele valutare ale statului, efectuează operațiuni valutare folosind activele rezervelor valutare și le menține la un nivel adecvat pentru realizarea politicii monetare și valutare ale statului.

4. Managementul riscului (continuare)

4.1 Cadrul general de gestionare a riscurilor (continuare)

În procesul de gestionare a rezervelor valutare, Banca asigură un grad înalt de siguranță și un nivel necesar de lichiditate a investițiilor. Politica investițională a Băncii este prudentă, urmărind optimizarea profitabilității, punând accent pe lichiditate și siguranță.

În acest context, începând cu luna iulie 2013 în cadrul colaborării cu Banca Mondială se implementează Alocarea Strategică a Activelor (ASA). Alocarea strategică a activelor implică o viziune de gestionare a activelor pe termen lung, orientată spre atingerea nivelului optim de rentabilitate și risc. În contextul ASA, rezervele internaționale sunt divizate în trei tranșe în dependență de obiectivele și reglementările sale specifice, această abordare asigurând realizarea mai eficientă a obiectivului stabilit.

Tranșa curentă reprezintă o parte din rezervele internaționale care se utilizează pentru acoperirea necesităților de mijloace bănești pentru efectuarea intervențiilor de vânzare a valutei străine pe piața valutară internă, plăților aferente datoriei externe a Băncii și a Guvernului Republicii Moldova și altor plăți în valută străină pe parcursul unei luni.

Tranșa de lichiditate asigură acoperirea valorii medii a cel puțin 3 luni de import de mărfuri și servicii (calculată în baza datelor istorice pentru ultimii 4 ani și în baza prognozei importurilor pentru anul viitor) precum și plăților aferente datoriei externe a Băncii și a Guvernului Republicii Moldova și alte plăți în valută străină pe parcursul unui an.

Tranșa de investiții reprezintă totalitatea rezervelor internaționale cu excepția activelor ce fac parte din tranșa curentă și tranșa de lichiditate. Tranșa de investiții permite investirea în instrumente cu termen mai lung și optimizarea profitului. Portofoliul valorilor mobiliare păstrate până la scadență și investițiile în aur fac parte din tranșa de investiții. Tranșele sunt compuse din portofolii în diferite valute, pentru fiecare portofoliu a fost selectat un benchmark - indice de piață, recunoscut și utilizat pe plan mondial la evaluarea comparativă a performanței și riscurilor aferente portofoliilor de investiții.

Alocarea strategică a activelor este un proces complex și durabil.

Un element esențial în procesul de gestionare a rezervelor valutare constituie managementul riscului investițional, ce se realizează prin impunerea unor constrângeri și limite aferente investițiilor. Procedurile de management al riscului aferent rezervelor valutare prevăd stabilirea și monitorizarea corespunderii limitelor pe instrumente investiționale, contrapărți /emitenți individuali, în dependență de rating, de deviere față de benchmark-urile stabilite, limitelor de durată, limite în dependență de termenul investiției, precum și de compoziție valutară.

În cadrul gestionării rezervelor valutare, Banca investește în instrumente sigure, utilizate și de alte bănci centrale: plasamente pe conturi corespondente (de regulă la alte bănci centrale), plasamente la termen în valută străină și valori mobiliare, care se clasifică în valori mobiliare: supranaționale (emise de instituții supranaționale), guvernamentale (emise de guvernul SUA, guvernele țărilor membre ale Uniunii Europene, alți emitenți guvernamentali cu rating înalt), non-guvernamentale (emise de agenții cu rating înalt).

4. Managementul riscului (continuare)

4.1 Cadrul general de gestionare a riscurilor (continuare)

Actele normative aprobate de către Consiliul de supraveghere al Băncii, ce stau la baza guvernării corporative, promovează și dezvoltă mediul de control al Băncii, subliniind importanța pe care conducerea Băncii o atribuie controlului intern. Astfel este asigurată conștientizarea și respectarea de către angajați a atribuțiilor și obiectivelor de bază ale Băncii, precum și a funcțiilor și normelor de conduită individuale.

Cadrul normativ aferent gestionării riscurilor este în mod curent actualizat, în dependență de evoluțiile pieței, politicii sau structurii Băncii, etc.

Auditarea și evaluarea Sistemului de control intern și de management al riscurilor în Bancă reprezintă un element al controlului managerial și ține de competența Departamentului Audit Intern. Rezultatele auditului intern și recomandările oferite sunt transmise subdiviziunilor auditate și conducerii executive în vederea punerii în aplicare a recomandărilor de audit, diminuării riscurilor asociate, cu raportarea ulterioară către Consiliul de supraveghere al Băncii.

Riscul operațional

Riscul operațional implică riscul pierderilor în termeni atât financiari, cât și non-financiari în rezultatul erorilor umane, cât și a funcționării neadecvate a sistemului de control intern. Managementul riscului operațional al Băncii este conceput ca parte integră a operațiunilor și managementului de fiecare zi. Managementul riscului operațional include politici care descriu standarde de conduită impuse persoanelor implicate și sisteme de control intern specifice fiecărei subdiviziuni, elaborate luând în considerație particularitățile activității lor de bază.

Conducătorii subdiviziunilor structurale ale Băncii sunt responsabili pentru elaborarea, implementarea și menținerea propriilor sisteme de control intern care să evalueze și să reducă riscurile aferente. Principalele responsabilități pot fi definite după cum urmează:

- Stabilirea obiectivelor pentru fiecare tip de activitate în scopul implementării strategiilor și politicilor aprobate de Comitetul executiv al Băncii.
- Elaborarea, monitorizarea și menținerea continuă a sistemului de control intern conform, eficient și funcțional în cadrul subdiviziunilor relevante.
- Stabilirea procedurilor adecvate pentru identificarea, evaluarea, supravegherea și controlul riscurilor cu revizuirea periodică și verificarea eficienței acestor proceduri.
- Delegarea și separarea efectivă a funcțiilor în cadrul sarcinilor operaționale, administrative, contabile și de control.
- Elaborarea și menținerea sistemelor de informare a conducerii Băncii, care ar cuprinde tot spectrul de activități, unde este aplicabil.
- Determinarea mecanismelor administrative, operaționale și de control necesare pentru a asigura conformarea cu legislația, regulamentele, politicile, regulile și procedurile interne, precum și asigurarea aplicării acestor mecanisme în toate subdiviziunile și de către tot personalul Băncii.

4. Managementul riscului (continuare)

4.1 Cadrul general de gestionare a riscurilor (continuare)

Riscul operațional (continuare)

Divizarea responsabilităților între diversele subdiviziuni ale Băncii („front-office”, „middle-office”, „back-office”) este considerată de asemenea un mecanism de control al riscului operațional.

Riscul financiar

Principalele categorii de riscuri financiare, la care Banca este expusă sunt: riscul de credit, riscul de lichiditate, riscul de piață care include riscul ratei dobânzii și riscul valutar. Structura activelor și obligațiunilor depinde în principal de natura funcțiilor legale ale Băncii Naționale a Moldovei și nu neapărat de aspectele comerciale. Banca nu utilizează instrumente financiare derivate pentru acoperirea riscului financiar. În același timp, Banca controlează permanent expunerea sa față de riscuri, prin diverse tehnici de gestionare a riscului.

4.2 Riscul de credit

Riscul de credit este riscul pierderilor generate ca rezultat al neîndeplinirii obligațiilor contractuale de către contrapărți.

Expunerea maximă a Băncii la riscul de credit, fără a considera valoarea garanției, este reflectată în valoarea contabilă a activelor financiare.

Riscul de credit aferent operațiunilor de credit în monedă națională este monitorizat și controlat, după cum urmează.

Pentru a diminua expunerea la riscul de credit asociat creditelor acordate băncilor licențiate, Banca permanent monitorizează calitatea portofoliului de credite, evaluând periodic evenimentele ce pot provoca pierderi, inclusiv încălcarea condițiilor contractuale (neonorarea obligației de plată a principalului sau a dobânzii), înrăutățirea stării financiare a debitorului și probabilitatea falimentului acestuia, renegocierea condițiilor și/sau prolongarea termenelor de rambursare a creditelor și/sau a dobânzilor aferente în legătură cu dificultățile financiare ale debitorului cauzate de motive economice sau juridice, etc.

Suplimentar, expunerea la riscul de credit este diminuată prin gajul constituit de băncile licențiate, care trebuie să acopere suma totală a creditelor acordate de Bancă, dobânda și alte plăți aferente. La determinarea valorii activelor - garanție sunt aplicate măsuri de control al riscurilor în scopul protejării Băncii împotriva riscului pierderilor financiare din cauza nerambursării creditului de către o bancă. Banca evaluează calitatea și valoarea activelor oferite de bănci ca garanții la acordarea creditelor, lunar și la necesitate mai frecvent.

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

Evaluarea creditelor se efectuează individual fiecare contract de credit, analizând evenimentele ce pot provoca pierderi și influența capacitatea debitorului de a-și îndeplini obligațiile contractuale.

În rezultatul evaluării Banca formează/ajustează reducerile pentru pierderi la credite și provizioanele pentru pierderi la angajamente condiționale, astfel încât acestea să reflecte cea mai bună estimare curentă.

Riscul de credit asociat cu creditele „overnight” se gestionează zilnic prin utilizarea limitelor de politică monetară care conform actelor normative în vigoare, în caz de necesitate, permit reducerea pînă la zero a sumelor creditelor ce pot fi acordate de Bancă către băncile licențiate în cadrul facilităților permanente și prin asigurarea cu valori mobiliare de stat și certificate emise de Bancă care au un grad înalt de lichiditate.

Pentru a controla expunerea la riscul de credit, la efectuarea operațiunilor Repo din cadrul operațiunilor pe piața monetară ale Băncii, sunt prevăzute următoarele elemente de control al riscului:

- Stabilirea procentului de asigurare a tranzacției (haircut) – cînd valorile mobiliare sunt cumpărate la rate ale dobînzii mai înalte decît cele stabilite pe piață la moment, Banca protejîndu-se de eventualele nerambursări ale mijloacelor de către banca-contraparte.
- Solicitarea gajului suplimentar pentru menținerea procentului inițial de asigurare a tranzacției, stabilit de Bancă, în cazul în care prețul de piață la care au fost procurate valori mobiliare de stat de Bancă în cadrul tranzacției Repo a scăzut esențial.

Pentru a reduce expunerea la riscul de credit aferent creditelor acordate personalului Băncii, Banca acceptă ca asigurare, în calitate de gaj, obiecte deținute cu titlu de proprietate și salarii.

Riscul de credit aferent efectuării tranzacțiilor în scopul gestionării rezervelor valutare este monitorizat prin selectarea instrumentelor investiționale cu lichiditate înaltă și un grad minim de risc, precum și stabilirea limitelor pe investiții și a controlului zilnic al acestora.

Totodată, un element esențial al gestionării riscului de credit este efectuarea de către Bancă a investițiilor în scopul gestionării rezervelor valutare în contrapărți sigure cu calitate creditară înaltă pe termen lung (rating mediu minim A-^{*}), stabilită de agențiile internaționale de rating (Standard & Poor's, Moody's și Fitch Ratings) și autorizate de Bancă pentru tranzacțiile în valută străină.

Tabelul expus în continuare reprezintă activele financiare ale Băncii în baza rating-ului pe termen lung:

^{*} Rating-urile sunt exprimate în formatul utilizat de agențiile Standard & Poor's și Fitch Ratings. Dat fiind faptul că agenția de rating Moody's utilizează un alt format de exprimare a ratingurilor, acestora li se atribuie echivalente Standard & Poor's sau Fitch Ratings, utilizând tabele de concordanță.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

31 decembrie 2015

Ratingul pe termen lung ¹	Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	Aur monetar	Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale	Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova ²	Credite acordate băncilor și altor persoane	Valori mobiliare investiționale	Alte active financiare	Total active financiare
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
AAA	2,123,450	-	3,703,857	-	-	16,346,393	-	22,173,700
AA+	22,368	-	-	-	-	1,025,414	-	1,047,782
AA	2,066,335	-	-	-	-	2,060,102	-	4,126,437
AA-	2,461,752	-	-	-	-	-	-	2,461,752
A+	2,939,159	-	-	-	-	-	-	2,939,159
A	5,090,131	-	-	-	-	-	-	5,090,131
BBB+	1,400	-	-	-	-	-	-	1,400
BBB	21	-	-	-	-	-	-	21
BBB-	10	-	-	-	-	-	-	10
BB+	1,741	-	-	-	-	-	-	1,741
Fără rating	-	50,032	-	2,118,561	14,039,063	-	1,695	16,209,351
Total	14,706,367	50,032	3,703,857	2,118,561	14,039,063	19,431,909	1,695	54,051,484

31 decembrie 2014

Ratingul pe termen lung	Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	Aur monetar	Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale	Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	Credite acordate băncilor și altor persoane	Valori mobiliare investiționale	Alte active financiare	Total active financiare
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
AAA	2,403,664	-	2,805,833	-	-	17,784,278	-	22,993,775
AA+	549,221	-	-	-	-	1,465,748	-	2,014,969
AA	17	-	-	-	-	1,222,903	-	1,222,920
AA-	2,596,064	-	-	-	-	-	-	2,596,064
A+	2,823,044	-	-	-	-	-	-	2,823,044
A	4,767,639	-	-	-	-	-	-	4,767,639
A-	212	-	-	-	-	-	-	212
BBB	21	-	-	-	-	-	-	21
BBB-	853	-	-	-	-	-	-	853
Fără rating	-	44,159	-	2,075,118	7,671,022	-	30,036	9,820,335
Total	13,140,735	44,159	2,805,833	2,075,118	7,671,022	20,472,929	30,036	46,239,832

¹ Stabilit prin aplicarea ratingului mediu atribuit de agențiile internaționale de rating (Standard & Poor's, Moody's și Fitch Ratings).

² Considerând funcția de agent fiscal al statului, precum și statutul specific al relațiilor între Guvern și Bancă în calitate de Bancă centrală a statului, valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova sunt incluse în categoria „Fără rating”. Totodată, la situația din 31 decembrie 2015, agenția internațională de rating Moody's menține pentru Republica Moldova nivelul de rating B3 (la 31 decembrie 2014: nivelul de rating B3).

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

Pentru cuantificarea riscului de credit la investițiile efectuate în valută străină se calculează valoarea riscului de credit aplicat portofoliului de investiții în baza coeficienților de default determinați de către agenția Standard&Poor's, pentru fiecare tip de rating, investițiile fiind divizate în zece categorii, conform coeficienților de default, pe scadențe anuale până la zece ani, inclusiv.

La situația din 31 decembrie 2015 expunerea la riscul de credit al portofoliului de valori mobiliare investiționale cuantificat în baza coeficienților de default determinat de agenția Standard & Poor's este prezentată după cum urmează:

	Păstrate până la scadență		La valoarea justă		Total		Ponderea în portofoliu, %
	MII LEI	MII USD	MII LEI	MII USD	MII LEI	MII USD	
31 decembrie 2015	35,571	1,809	13,278	675	48,849	2,485	0.14
31 decembrie 2014	35,649	2,283	14,178	908	49,827	3,191	0.15

Pentru a evalua diversificarea portofoliului activelor și a estima corect riscul de credit în funcție de aria geografică se prezintă clasificarea activelor Băncii în dependență de țara de investiție, cu excepția numerarului, care se clasifică în funcție de țara de origine:

Țara	31 decembrie 2015	Ponderea	31 decembrie 2014	Ponderea
	MII LEI	%	MII LEI	%
SUA	9,530,780	17.63	7,404,056	16.01
Organizații Financiare Internaționale	7,244,333	13.40	6,950,745	15.03
Germania	5,688,796	10.52	7,561,246	16.35
Franța	4,479,428	8.29	4,508,229	9.75
Marea Britanie	4,321,619	8.00	1,860,125	4.02
Olanda	2,191,584	4.05	6,111,273	13.22
Luxemburg	2,066,315	3.82	546,980	1.18
Suedia	1,078,552	2.00	234,421	0.51
Finlanda	773,379	1.43	479,815	1.04
Austria	363,179	0.67	323,250	0.70
Canada	101,722	0.19	18,678	0.04
Norvegia	24	-	388,409	0.84
Danemarca	2	-	31,299	0.07
Alte țări	2,420	0.01	971	-
Moldova	16,209,351	29.99	9,820,335	21.24
Total active financiare	54,051,484	100.00	46,239,832	100.00

La articolul „Organizații Financiare Internaționale”, ponderea esențială o deține cota Republicii Moldova la FMI. Diminuarea investițiilor preponderent în Olanda și Germania, și creșterea concomitentă a investițiilor în Marea Britanie, SUA și Luxemburg, se datorează în special reinvestirii plasamentelor la termen scadente cu contrapărți din Marea Britanie și Luxemburg și procurării valorilor mobiliare emise de Trezoreria SUA.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

De asemenea, pentru evaluarea diversificării portofoliului activelor și estimarea riscului de credit în funcție de sectorul investițional se prezintă clasificarea activelor Băncii în dependență de sectorul investițional, cu excepția numerarului:

Sector investițional	31 decembrie 2015	Ponderea	31 decembrie 2014	Ponderea
	MII LEI	%	MII LEI	%
Bănci centrale din străinătate	2,145,871	3.97	2,405,952	5.20
Bănci comerciale din străinătate	12,560,496	23.24	10,734,782	23.22
Bănci din Republica Moldova	14,039,063	25.97	7,671,022	16.59
Guverne din străinătate	11,792,606	21.82	11,203,451	24.23
Guvernul Republicii Moldova	2,118,561	3.92	2,075,118	4.49
Organizații Financiare Internaționale	7,244,333	13.40	6,950,745	15.03
Agenții Guvernamentale străine	4,098,827	7.58	5,124,567	11.08
Alte active financiare	51,727	0.10	74,195	0.16
Total active financiare	54,051,484	100.00	46,239,832	100.00

În cursul anului 2015 s-au menținut îngrijorările privind riscul de credit aferent anumitor țări din zona euro, determinând speculații privind sustenabilitatea pe termen lung a zonei euro. Pe parcursul anului 2015, Banca Națională a Moldovei a promovat o politică investițională prudentă cu privire la expunerea față de țările și contrapărțile din zona euro. Cel mai jos rating mediu al emitentilor de obligațiuni guvernamentale și al agențiilor guvernamentale din zona euro în care a investit Banca a fost „AA”. Expunerea BNM față de alte contrapărți a fost limitată în dependență de rating, acceptându-se un calificativ mediu atribuit de agențiile de rating al acestor investiții de „A-”.

La situația din 31 decembrie 2015 creditele de urgență acordate băncilor licențiate în sumă de 13,689,217 mii lei au devenit scadente, dar nu sunt depreciate. La situația din 31 decembrie 2014 creditele de urgență acordate băncilor licențiate au constituit 6,450,000 mii lei.

Creditele de urgență acordate băncilor licențiate fiind garantate prin Garanție de stat sunt analizate ca fiind active cu risc suveran al Republicii Moldova.

4.3 Riscul de lichiditate

Riscul de lichiditate reprezintă riscul că Banca nu-și va putea onora obligațiile de plată devenite scadente.

Scadențele activelor și obligațiunilor, precum și capacitatea de a înlocui la un cost acceptabil datoriile purtătoare de dobândă pe măsură ce acestea ajung la scadență, constituie factori importanți pentru evaluarea lichidității Băncii.

Riscul de lichiditate se gestionează zilnic și în dinamică prin monitorizarea limitelor investiționale stabilite prin regulamentele interne, hotărârile Comitetului executiv și deciziile Comitetului Monetar. Totodată, monitorizarea riscului de lichiditate se efectuează prin formarea tranșelor investiționale și prin utilizarea unor benchmark-uri de piață stabilite pentru sub-portofoliile de investiții indexate în dependență de tipul instrumentelor și de valuta de investiții.

4. Managementul riscului (continuare)

4.3 Riscul de lichiditate (continuare)

Benchmark-urile folosite sunt indici de piață, recunoscuți și utilizați pe plan mondial la evaluarea comparativă a performanței și riscurilor aferente portofoliilor de investiții. Indicii utilizați sunt furnizați de Bank of America Merrill Lynch, instituție ce calculează și oferă o gamă largă de benchmark-uri recunoscute și utilizate în întreaga comunitate investițională.

Riscul de lichiditate, în cazul portofoliului gestionat intern, cu excluderea portofoliului valorilor mobiliare păstrate până la scadență, este monitorizat permanent de către Bancă prin menținerea unui nivel adecvat al tranșelor în limitele de devieri admisibile și prin limitarea duratei maxime admisibile a scadenței portofoliului de investiții, ceea ce nu permite efectuarea investițiilor în instrumente cu scadențe mari.

În cazul portofoliului gestionat extern, limitarea riscului de lichiditate se realizează prin prevederile Acordului de consultanță și management investițional, încheiat la 8 decembrie 2010 între Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD) și Banca Națională a Moldovei, care stipulează că investițiile sunt gestionate în concordanță cu un benchmark (indicele Bank of America Merrill Lynch U.S. Treasuries, 1-3 ani), astfel încât durata portofoliului este corelată cu durata benchmark-ului. Se permit devieri ale duratei portofoliului de +/- 3 luni față de durata benchmark-ului.

Riscul de lichiditate pentru portofoliul valorilor mobiliare păstrate până la scadență este diminuat prin diversificarea scadenței investițiilor, fiind distribuite în intervalul de la 1 la 10 ani și prin limitarea ponderii acestui portofoliu în portofoliul total al valorilor mobiliare.

Totodată, suplinirea portofoliului valorilor mobiliare păstrate până la scadență este posibilă numai în cazul în care ponderea acestuia reprezintă mai puțin de 20% din rezervele internaționale și nivelul rezervelor acoperă 4 luni de import.

Lichiditatea este unul dintre criteriile de bază în determinarea componenței activelor valutare. Acest fapt reflectă necesitatea potențială de a transforma rezervele valutare în lichidități în scopuri de intervenție, în cazul în care apar așa necesități.

Valorile mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă deținute de Bancă sunt instrumente cu un grad înalt de lichiditate, ceea ce ar însemna că, ele ar putea fi vândute, în caz de necesitate, înainte de scadență.

Valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova și deținute de Bancă pe parcursul anului 2015 au avut scadența contractuală maximă de 91 zile. La scadență aceste valori mobiliare sunt răscumpărate de Guvern și sunt emise noi valori mobiliare care sunt achiziționate de Bancă.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015

4. Managementul riscului (continuare)

4.3 Riscul de lichiditate (continuare)

Analiza activelor și obligațiunilor financiare în funcție de scadența contractuală la situația din 31 decembrie 2015 este prezentată după cum urmează:

	0-3 luni	3-6 luni	6-12 luni	De la 1 la 2 ani	De la 2 la 5 ani	Mai mult de 5 ani	Scadență nedeterminată	Total
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
31 decembrie 2015								
Active								
Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	10,633,122	4,073,245	-	-	-	-	-	14,706,367
Aur monetar	-	-	-	-	-	-	50,032	50,032
Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale	347,723	-	-	-	-	-	3,356,134	3,703,857
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	2,118,561	-	-	-	-	-	-	2,118,561
Credite acordate băncilor și altor persoane	14,013,219	833	1,604	2,907	6,972	13,528	-	14,039,063
Valori mobiliare investiționale	712,900	954,630	2,320,330	4,482,793	5,149,260	5,811,996	-	19,431,909
Alte active	1,695	-	-	-	-	-	-	1,695
Total active financiare	27,827,220	5,028,708	2,321,934	4,485,700	5,156,232	5,825,524	3,406,166	54,051,484
Obligațiuni								
Monedă națională în circulație	-	-	-	-	-	-	17,044,068	17,044,068
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	3,311,788	-	-	-	-	-	-	3,311,788
Disponibilități ale băncilor	12,787,808	-	-	-	-	-	-	12,787,808
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	614,445	-	-	-	-	-	-	614,445
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	287,171	141,052	533,502	1,211,784	3,320,533	1,179,278	3,361,714	10,035,034
Alte obligațiuni	64,432	-	-	-	-	-	-	64,432
Total obligațiuni financiare	17,065,644	141,052	533,502	1,211,784	3,320,533	1,179,278	20,405,782	43,857,575
Decalaj	10,761,576	4,887,656	1,788,432	3,273,916	1,835,699	4,646,246	(16,999,616)	10,193,909

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015

4. Managementul riscului (continuare)

4.3 Riscul de lichiditate (continuare)

	0-3 luni	3-6 luni	6-12 luni	De la 1 la 2 ani	De la 2 la 5 ani	Mai mult de 5 ani	Scadență nedeterminată	Total
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
31 decembrie 2014								
Active								
Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	11,662,647	1,478,088	-	-	-	-	-	13,140,735
Aur monetar	-	-	-	-	-	-	44,159	44,159
Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale	18,635	-	-	-	-	-	2,787,198	2,805,833
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	2,075,118	-	-	-	-	-	-	2,075,118
Credite acordate băncilor și altor persoane	7,572,881	24,396	49,191	4,114	7,588	12,852	-	7,671,022
Valori mobiliare investiționale	1,188,449	455,455	2,597,368	4,716,785	6,135,110	5,379,762	-	20,472,929
Alte active	30,036	-	-	-	-	-	-	30,036
Total active financiare	22,547,766	1,957,939	2,646,559	4,720,899	6,142,698	5,392,614	2,831,357	46,239,832
Obligațiuni								
Monedă națională în circulație	-	-	-	-	-	-	19,216,997	19,216,997
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	2,398,196	-	-	-	-	-	-	2,398,196
Disponibilități ale băncilor	8,509,563	-	-	-	-	-	-	8,509,563
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	219,809	-	-	-	-	-	-	219,809
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	182,099	98,179	293,277	792,600	2,894,217	1,846,550	2,789,753	8,896,675
Alte obligațiuni	955,091	-	-	-	-	-	-	955,091
Total obligațiuni financiare	12,264,758	98,179	293,277	792,600	2,894,217	1,846,550	22,006,750	40,196,331
Decalaj	10,283,008	1,859,760	2,353,282	3,928,299	3,248,481	3,546,064	(19,175,393)	6,043,501

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015

4. Managementul riscului (continuare)

4.3 Riscul de lichiditate (continuare)

În tabelul de mai jos este prezentată analiza obligațiunilor financiare totale, inclusiv sumele dobânzilor viitoare în funcție de scadența contractuală la situația din 31 decembrie 2015.

Sumele aferente obligațiunilor viitoare au fost calculate utilizând datele disponibile la 31 decembrie 2015 (cursul oficial al leului moldovenesc, ratele dobânzilor la instrumentele monetar-credite, etc.).

	0-3 luni	3-6 luni	6-12 luni	De la 1 la 2 ani	De la 2 la 5 ani	Mai mult de 5 ani	Scadență nedeterminată	Total
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
31 decembrie 2015								
Obligațiuni								
Monedă națională în circulație	-	-	-	-	-	-	17,044,068	17,044,068
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	3,311,788	-	-	-	-	-	-	3,311,788
Disponibilități ale băncilor	12,810,774	-	-	-	-	-	-	12,810,774
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	617,000	-	-	-	-	-	-	617,000
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale *	296,815	150,544	551,565	1,242,792	3,375,352	1,185,323	3,361,714	10,164,105
Alte obligațiuni	64,432	-	-	-	-	-	-	64,432
Total obligațiuni financiare	17,100,809	150,544	551,565	1,242,792	3,375,352	1,185,323	20,405,782	44,012,167
31 decembrie 2014								
Obligațiuni								
Monedă națională în circulație	-	-	-	-	-	-	19,216,997	19,216,997
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	2,398,196	-	-	-	-	-	-	2,398,196
Disponibilități ale băncilor	8,511,723	-	-	-	-	-	-	8,511,723
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	220,052	-	-	-	-	-	-	220,052
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale *	190,596	106,712	310,141	823,459	2,955,881	1,861,100	2,789,753	9,037,642
Alte obligațiuni	955,091	-	-	-	-	-	-	955,091
Total obligațiuni financiare	12,275,658	106,712	310,141	823,459	2,955,881	1,861,100	22,006,750	40,339,701

* Pentru angajamentele Facilității de creditare extinsă (ECF) (anterior Facilitatea de Reducere a Sărăciei și Creștere Economică (PRGF)) primite de la FMI, incluse în obligațiunile față de organizațiile financiare internaționale, în conformitate cu decizia consiliului directorilor executivi al FMI, în perioada 7 ianuarie 2010 - 31 decembrie 2018 dobânzile aferente nu se calculează.

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață

Riscul de piață este riscul ca valoarea unui instrument financiar să fluctueze ca rezultat al schimbării prețurilor pieței, chiar dacă aceste schimbări sunt cauzate de factori specifici titlurilor de valoare individuale sau emitentului acestora, sau factori care afectează toate titlurile de valoare tranzacționate pe piață.

Titlurile de stat sunt evaluate trimestrial la valoarea lor justă, determinată în baza ratelor dobânzilor la titlurile plasate prin licitațiile recente de pe piața primară și a celor tranzacționate recent pe piața secundară.

Riscul de piață aferent portofoliului de valori mobiliare investiționale este gestionat și monitorizat în baza metodologiei valorii expuse la Risc (VaR), care reprezintă interdependența între variabilele riscului. Banca aplică lunar metodologia VaR pentru a evalua expunerea la riscul de piață aferent pozițiilor pe care le deține și pentru a estima pierderile economice potențiale bazate pe un șir de parametri și asumări pentru diferite modificări ale condițiilor pieței.

Rezultatul evaluării riscului de piață prin metodologia VaR reprezintă pierderea potențială exprimată în unități monetare pentru portofoliul valorilor mobiliare în valută străină cu un grad de confidență de 95% și pentru o perioadă ulterioară de o lună. Acest calcul este furnizat de Sistemul Informațional Bloomberg.

Valoarea expusă la risc a portofoliului de valori mobiliare în valută străină este prezentată după cum urmează:

	Păstrate până la scadență		La valoarea justă		Total		Ponderea în portofoliu, %
	MII		MII		MII		
	LEI	MIU USD	LEI	MIU USD	LEI	MIU USD	
La 31 decembrie 2015	227,341	11,565	196,707	10,006	424,049	21,571	2.15
La 31 decembrie 2014	153,172	9,809	187,563	12,012	340,735	21,821	1.64

Cu toate că metodologia VAR este unul din instrumentele de bază pentru evaluarea riscului de piață, estimările pe care se bazează metodologia VAR conține anumite limitări, după cum este expus mai jos.

- Calculele se efectuează lunar, pentru luna viitoare, luând în considerație portofoliul de la finele lunii curente, asumând că nu vor fi efectuate tranzacții.
- Se asumă cu probabilitatea de 95% că pierderile nu vor depăși nivelul pierderilor calculate. Astfel, există o probabilitate nesemnificativă de 5% că pierderile efective vor depăși sumele estimate conform metodologiei VAR.
- Calculul se efectuează prin utilizarea datelor istorice astfel încât metodologia ar putea să nu identifice toate rezultatele posibile, în special rezultatele situațiilor excepționale.
- Rezultatul metodologiei VAR depinde de volatilitatea pieței.

Limitările metodologiei VAR se aplică pentru întreg portofoliul valorilor mobiliare în valută străină.

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

Luând în considerație faptul că metoda VaR arată pierderea maximă cu o anumită probabilitate de realizare (95%), BNM utilizează și un alt indicator de estimare a riscului de piață și anume valoarea expusă la risc condițională (CVaR), care estimează media pierderilor mai mari decât cele acoperite de gradul de confidență al VaR.

Astfel, la data de 31 decembrie 2015, valoarea expusă la risc a portofoliului de valori mobiliare în valută străină, calculată prin utilizarea CVaR este prezentată după cum urmează:

	Păstrate până la scadență		La valoarea justă		Total		Ponderea în portofoliu, %
	MII LEI	MII USD	MII LEI	MII USD	MII LEI	MII USD	
La 31 decembrie 2015	327,155	16,642	275,700	14,024	602,854	30,666	3.05
La 31 decembrie 2014	212,847	13,631	264,275	16,924	477,122	30,555	2.29

4.4.1 Riscul ratei dobânzii

Riscul ratei dobânzii este riscul ca valoarea unui instrument financiar să fluctueze datorită schimbărilor nivelului ratei dobânzii pe piață.

Modificarea ratelor dobânzilor pe piața internă afectează valoarea portofoliului de valori mobiliare de stat al Băncii: o fluctuație de majorare /diminuare cu 5 p.p. față de rata de intrare în portofoliu a ratei dobânzii la titlurile deținute în portofoliu implică un impact de diminuare /majorare de circa 8,500 mii lei asupra capitalului Băncii.

Modificarea ratelor dobânzii pe piața externă poate avea un impact asupra valorii portofoliului de investiții în valută străină, cât și asupra fluxului de mijloace bănești în viitor.

Cele mai sensibile instrumente la modificarea ratelor dobânzii pe piața externă sunt valorile mobiliare în valută străină, deoarece modificarea ratelor dobânzii afectează indirect prețul acestor active.

Totodată, în rezultatul fluctuațiilor ratelor dobânzii pe piața externă pot apărea divergențe negative dintre ratele dobânzii la portofoliul investițional în valută străină și ratele dobânzii la obligațiunile în valută ale Băncii.

La gestionarea riscului ratei dobânzii cauzat de evoluțiile pe piața externă, o atenție deosebită se acordă principiului diversificării portofoliului de investiții pe scadențe și pe valute.

Ratele medii aplicabile componentelor majore ale Bilanțului contabil au fost dezvăluite în notele la Situațiile financiare referitoare la aceste componente.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.1 Riscul ratei dobânzii (continuare)

Analiza activelor și obligațiunilor financiare la 31 decembrie 2015 în funcție de ratele contractuale și data actualizării ratelor dobânzii acestora este prezentată după cum urmează:

	0-3 luni	3-6 luni	6-12 luni	De la 1 la 2 ani	De la 2 la 5 ani	Mai mult de 5 ani	Nepurtătoare de dobândă	Total
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
31 decembrie 2015								
Active								
Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	10,620,463	4,073,245	-	-	-	-	12,659	14,706,367
Aur monetar	-	-	-	-	-	-	50,032	50,032
Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale	347,711	-	-	-	-	-	3,356,146	3,703,857
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	2,118,561	-	-	-	-	-	-	2,118,561
Credite acordate băncilor și altor persoane	323,334	833	1,604	2,907	6,972	13,528	13,689,885	14,039,063
Valori mobiliare investiționale	655,637	932,658	2,294,140	4,482,793	5,149,260	5,811,996	105,425	19,431,909
Alte active	-	-	-	-	-	-	1,695	1,695
Total active financiare	14,065,706	5,006,736	2,295,744	4,485,700	5,156,232	5,825,524	17,215,842	54,051,484
Obligațiuni								
Monedă națională în circulație	-	-	-	-	-	-	17,044,068	17,044,068
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	2,367,794	-	-	-	-	-	943,994	3,311,788
Disponibilități ale băncilor	9,957,335	-	-	-	-	-	2,830,473	12,787,808
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	614,445	-	-	-	-	-	-	614,445
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	3,934,086	118,351	276,888	534,746	1,334,821	467,733	3,368,409	10,035,034
Alte obligațiuni	-	-	-	-	-	-	64,432	64,432
Total obligațiuni financiare	16,873,660	118,351	276,888	534,746	1,334,821	467,733	24,251,376	43,857,575
Decalaj	(2,807,954)	4,888,385	2,018,856	3,950,954	3,821,411	5,357,791	(7,035,534)	10,193,909

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.1 Riscul ratei dobânzii (continuare)

	0-3 luni	3-6 luni	6-12 luni	De la 1 la 2 ani	De la 2 la 5 ani	Mai mult de 5 ani	Nepurtătoare de dobândă	Total
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
31 decembrie 2014								
Active								
Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	10,424,445	1,478,088	-	-	-	-	1,238,202	13,140,735
Aur monetar	-	-	-	-	-	-	44,159	44,159
Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale	18,630	-	-	-	-	-	2,787,203	2,805,833
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	2,075,118	-	-	-	-	-	-	2,075,118
Credite acordate băncilor și altor persoane	7,574,581	24,049	48,047	2,567	7,140	12,852	1,786	7,671,022
Valori mobiliare investiționale	1,163,652	434,488	2,536,544	4,716,785	6,135,110	5,379,762	106,588	20,472,929
Alte active	-	-	-	-	-	-	30,036	30,036
Total active financiare	21,256,426	1,936,625	2,584,591	4,719,352	6,142,250	5,392,614	4,207,974	46,239,832
Obligațiuni								
Monedă națională în circulație	-	-	-	-	-	-	19,216,997	19,216,997
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	1,461,233	-	-	-	-	-	936,963	2,398,196
Disponibilități ale băncilor	5,443,517	-	-	-	-	-	3,066,046	8,509,563
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	219,809	-	-	-	-	-	-	219,809
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	3,436,201	98,179	199,028	428,724	1,207,692	731,246	2,795,605	8,896,675
Alte obligațiuni	-	-	-	-	-	-	955,091	955,091
Total obligațiuni financiare	10,560,760	98,179	199,028	428,724	1,207,692	731,246	26,970,702	40,196,331
Decalaj	10,695,666	1,838,446	2,385,563	4,290,628	4,934,558	4,661,368	(22,762,728)	6,043,501

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.1 Riscul ratei dobânzii (continuare)

Activele și obligațiunile generatoare de dobânzi, în special cuprind numerar și echivalente de numerar în valută străină, valori mobiliare, depozite acceptate, certificate emise de bancă, precum și împrumuturi acordate de către organizații financiare internaționale. Aceste active și obligațiuni implică rate fixe ale dobânzilor, cu excepția conturilor curente cu solduri remunerabile care sunt legate de ratele REPO, EONIA, EURIBOR, contului curent la FMI și angajamentele Facilității de Finanțare Extinsă (EFF), la care se aplică rate variabile stabilite săptămânal de FMI, precum și pentru unele credite acordate băncilor pe termen scurt și mediu și pentru creditarea cooperativelor de construcție a locuințelor (CCL), la care sunt stabilite rate flotante (în dependență de modificarea ratei de bază a Băncii și de modificarea ratei de bază la creditele acordate pe termen lung).

Pentru a determina riscul ratei dobânzii aferent plasamentelor la vedere și la termen în valută străină, de Bancă sunt calculate veniturile/pierderile posibile asumând o majorare/diminuare cu 0.5 p.p. a ratei dobânzii la aceste instrumente.

Conform soldului mediu al depozitelor la vedere și la termen pentru anul 2015, valoarea veniturilor/pierderilor posibile de la majorarea/diminuarea ratei dobânzii cu 0.5 p.p. este după cum urmează:

	MII LEI	MII USD
Anul 2015	+/-57,198	+/-2,910
Anul 2014	+/-75,698	+/-4,848

Sensibilitatea prețului valorilor mobiliare din portofoliul de investiții la modificarea ratelor dobânzii este evaluată aplicând PV01. PV01 este o metodă de cuantificare a riscului ratei dobânzii care constă în determinarea diferenței dintre valoarea de piață a portofoliului valorilor mobiliare și valoarea acestuia calculată în cazul modificării ratelor profitabilității cu 0.01 p.p. O modificare a ratei profitabilității cu 0.01 p.p. duce la modificarea invers proporțională a valorii portofoliului calculată aplicând metoda PV01.

La situația din 31 decembrie 2015 modificarea ratei profitabilității cu 0.01 p.p., duce la modificarea valorii prezente a portofoliului valorilor mobiliare cu 6,131 mii lei sau cu 312 mii USD, ceea ce reprezintă 0.03% din portofoliul valorilor mobiliare (la 31 decembrie 2014: 6,581 mii lei sau cu 421 mii USD, ceea ce reprezintă 0.03% din portofoliul valorilor mobiliare).

4.4.2 Riscul valutar

Riscul valutar este riscul ca valoarea instrumentelor financiare să varieze ca urmare a modificării cursului oficial al leului moldovenesc.

În procesul de gestionare a rezervelor valutare Banca deține o poziție valutară lungă. Diminuarea riscului valutar se realizează prin aplicarea politicii de diversificare a portofoliului de investiții.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.2 Riscul valutar (continuare)

Structura valutară normativă a portofoliului de investiții este stabilită de către Comitetul executiv al Băncii și are drept scop acoperirea riscului valutar printr-o corespondență adecvată compoziției valutare a activelor și pasivelor, și printr-un orizont investițional acceptabil pentru deservirea obligațiunilor externe curente și implementării politicii valutare a statului. La data de 31 decembrie 2015 ponderea dolarului SUA în structura valutară normativă constituia 55%, euro - 30%, lira sterlină - 10%, alte valute - 5% (la 31 decembrie 2014 ponderea dolarului SUA în structura valutară normativă constituia 50%, euro - 35%, lira sterlină - 10%, alte valute - 5%). Ponderea fiecărei valute în portofoliul de investiții al Băncii poate devia în limita de +/- 10 p.p. de la structura valutară normativă.

La 31 decembrie 2015, Banca avea următoarea poziție valutară:

	MDL MII LEI	USD MII LEI	EUR MII LEI	GBP MII LEI	XDR MII LEI	Alte valute MII LEI	Total MII LEI
31 decembrie 2015							
Active							
Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	-	9,360,614	473,664	4,870,259	-	1,830	14,706,367
Aur monetar	-	-	-	-	-	50,032	50,032
Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale	-	-	-	-	3,703,857	-	3,703,857
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	2,118,561	-	-	-	-	-	2,118,561
Credite acordate băncilor și altor persoane	14,039,063	-	-	-	-	-	14,039,063
Valori mobiliare investiționale	-	12,024,370	6,593,827	813,712	-	-	19,431,909
Alte active	748	316	631	-	-	-	1,695
Total active financiare	16,158,372	21,385,300	7,068,122	5,683,971	3,703,857	51,862	54,051,484
Obligațiuni							
Monedă națională în circulație	17,044,068	-	-	-	-	-	17,044,068
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	2,391,605	226,786	693,397	-	-	-	3,311,788
Disponibilități ale băncilor	9,227,210	1,277,335	2,283,263	-	-	-	12,787,808
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	614,445	-	-	-	-	-	614,445
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	2,478	-	-	-	10,032,556	-	10,035,034
Alte obligațiuni	46,084	2,041	16,300	7	-	-	64,432
Total obligațiuni financiare	29,325,890	1,506,162	2,992,960	7	10,032,556	-	43,857,575
Decalaj	(13,167,518)	19,879,138	4,075,162	5,683,964	(6,328,699)	51,862	10,193,909

La situația din 31 decembrie 2015, alte valute sunt reprezentate de aur monetar – 50,032 mii lei, ruble rusești – 1,741 mii lei, franci elvețieni – 49 mii lei, coroane norvegiene – 24 mii lei, lei românești – 14 mii lei și coroane daneze – 2 mii lei.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.2 Riscul valutar (continuare)

	MDL MII LEI	USD MII LEI	EUR MII LEI	GBP MII LEI	XDR MII LEI	Alte valute MII LEI	Total MII LEI
31 decembrie 2014							
Active							
Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	-	6,803,723	4,233,389	2,102,677	-	946	13,140,735
Aur monetar	-	-	-	-	-	44,159	44,159
Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale	-	-	-	-	2,805,833	-	2,805,833
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	2,075,118	-	-	-	-	-	2,075,118
Credite acordate băncilor și altor persoane	7,671,022	-	-	-	-	-	7,671,022
Valori mobiliare investiționale	-	10,945,671	7,939,572	1,587,686	-	-	20,472,929
Alte active	657	247	29,132	-	-	-	30,036
Total active financiare	9,746,797	17,749,641	12,202,093	3,690,363	2,805,833	45,105	46,239,832
Obligațiuni							
Monedă națională în circulație	19,216,997	-	-	-	-	-	19,216,997
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	1,486,316	59,920	851,960	-	-	-	2,398,196
Disponibilități ale băncilor	5,009,028	1,224,135	2,276,400	-	-	-	8,509,563
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	219,809	-	-	-	-	-	219,809
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	2,983	-	-	-	8,893,692	-	8,896,675
Alte obligațiuni	951,658	1,616	1,470	6	-	341	955,091
Total obligațiuni financiare	26,886,791	1,285,671	3,129,830	6	8,893,692	341	40,196,331
Decalaj	(17,139,994)	16,463,970	9,072,263	3,690,357	(6,087,859)	44,764	6,043,501

La situația din 31 decembrie 2014, alte valute sunt reprezentate de aur monetar – 44,159 mii lei, ruble rusești – 1,187 mii lei, franci elvețieni – 41 mii lei, lei românești – 35 mii lei, coroane norvegiene – 23 mii lei și coroane daneze – 1 mii lei.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.2 Riscul valutar (continuare)

Pentru a estima riscul valutar aferent activelor și obligațiunilor în valută străină, sunt calculate veniturile/pierderile nerealizate posibile, asumând o deviere de +/-10% a cursului oficial al leului moldovenesc față de valutele în care aceste active și obligațiuni sunt denominate. Conform situației la 31 decembrie 2015 și 31 decembrie 2014, respectiv, valoarea impactului posibil asupra profitului și capitalului Băncii este evaluată după cum urmează:

	31 decembrie 2015		31 decembrie 2014	
	MII LEI Profit	MII LEI Capital	MII LEI Profit	MII LEI Capital
MDL față de USD	+/-1,987,963	+/-1,987,963	+/-1,646,397	+/-1,646,397
MDL față de EUR	+/-407,523	+/-407,523	+/-907,226	+/-907,226
MDL față de GBP	+/-568,396	+/-568,396	+/-369,036	+/-369,036
MDL față de XDR	+/-632,870	+/-632,870	+/-608,786	+/-608,786
MDL față de alte valute	+/-183	+/-183	+/-60	+/-60

Notă: În cazul aprecierii MDL față de valutele respective se generează pierderi nerealizate și viceversa, în cazul deprecierei se generează venituri nerealizate, excepție fiind XDR, pentru care aprecierea MDL față de XDR generează venituri nerealizate, iar deprecierea generează pierderi nerealizate.

5. Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci

	31 decembrie 2015	31 decembrie 2014
	MII LEI	MII LEI
Numerar în valută străină	3,554	1,233,359
Conturi Nostro	77,961	233,890
Depozite la termen în valută străină	14,624,852	11,673,486
	14,706,367	13,140,735

Numerarul și plasamentele pe termen scurt în bănci nu include numerarul în monedă națională aflat în casa Băncii, fiind diminuată cu suma respectivă și poziția „Monedă națională în circulație” (Nota 14). Acest mod de prezentare a numerarului este considerat adecvat ținând cont de calitatea Băncii de emitent a monedei naționale. La finele perioadei de gestiune depozitele la termen în valută străină au fost plasate la instituții financiare cu ratingul¹: „AAA” – 14.14%, „AA” – 14.13%, „AA-” – 16.83%, „A+” – 20.10% și „A” – 34.80% (la 31 decembrie 2014: „AAA” – 8.05%, „AA+” – 4.69%, „AA-” – 22.24%, „A+” – 24.18% și „A” – 40.84%).

¹ Stabilit prin aplicarea ratingului mediu atribuit de agențiile internaționale de rating (Standard & Poor's, Moody's și Fitch Ratings).

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015

5. Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci (continuare)

La 31 decembrie 2015 din totalul depozitelor la termen în valută străină soldul celor cu scadența mai mare de 3 luni de la data achiziționării constituie 11,078,298 mii lei (la 31 decembrie 2014: 8,859,449 mii lei).

6. Aur monetar

	31 decembrie 2015	31 decembrie 2014
	MII LEI	MII LEI
Aur monetar	50,032	44,159
	50,032	44,159

Aurul monetar reprezintă cantitatea de 74,133.48 grame de aur pur (31 decembrie 2014 – 74,133.48 grame de aur pur), sub formă de lingouri de calitate Good Delivery (în conformitate cu cerințele London Bullion Market Association). Prețul de reevaluare al aurului la 31 decembrie 2015 a fost de 674.8875 lei/gram (la 31 decembrie 2014 a fost de 595.6709 lei/gram).

7. Creanțe ale /obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale

	31 decembrie 2015	31 decembrie 2014
	MII LEI	MII LEI
Active		
Cota Republicii Moldova la Fondul Monetar Internațional (FMI)	3,356,134	2,787,198
Cont curent la FMI	347,723	18,635
	3,703,857	2,805,833
Obligațiuni		
Cont 1	3,355,998	2,787,085
Cont 2	138	114
Total disponibilități ale FMI	3,356,136	2,787,199
Alte organizații internaționale	5,578	2,554
Credite acordate de FMI	6,673,320	6,106,922
	10,035,034	8,896,675

Republica Moldova a aderat la FMI la 12 august 1992. Banca activează în calitate de agent al statului la efectuarea tranzacțiilor financiare cu FMI și în calitate de depozitar pentru menținerea conturilor FMI. Calitatea de membru în cadrul FMI este distribuită în bază de cotă.

Cota membrului este determinată în urma acceptării în calitate de membru și este, periodic, revizuită conform Revizuirii Generale a Cotelor. Cota formează baza pentru relațiile financiare și organizaționale cu FMI și determină, printre altele, dreptul relativ de vot al membrului, accesul maxim la finanțarea FMI și cota de membru în orice alocare a XDR.

7. Creanțe ale /obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale (continuare)

Contul Cota FMI reflectă plata inițială și ulterioară a cotei și este un activ al membrului FMI. Până la 25% este achitat Fondului Monetar Internațional de către fiecare membru în active de rezervă specificate de FMI și restul sumei este achitată în valuta țării membre.

Partea cotei spre achitare în moneda națională este depozitată în Contul nr. 1 al FMI și Contul nr. 2 al FMI. Contul nr. 1 al FMI este utilizat pentru tranzacțiile operaționale ale FMI (procurări, răscumpărări), iar Contul nr. 2 al FMI este utilizat pentru plata cheltuielilor suportate de FMI în moneda națională a țării membre.

Sumele incluse în Bilanțul contabil în cadrul articolului „Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale” includ, de asemenea, și creditele primite de Bancă de la FMI. Aceste credite sunt exprimate în Drepturi Speciale de Tragere (XDR), iar în Bilanțul contabil sunt prezentate în echivalentul MDL la finele perioadei de gestiune.

La 31 decembrie 2015 soldul creditelor primite de la FMI este:

- Angajamente ECF – 104,686 mii XDR (la 31 decembrie 2014 – 122,286 mii XDR).
- Angajamente EFF – 139,953 mii XDR (la 31 decembrie 2014 – 147,453 mii XDR).

Facilitatea de creditare extinsă (ECF, anterior PRGF) reprezintă împrumuturi acordate țărilor care întrunesc criteriile de eligibilitate aprobate de către FMI pentru finanțarea concesiională. FMI a acordat credite în cadrul ECF pentru o perioadă de 10 ani cu perioada de grație de 5.5 ani. Rata dobânzii pentru aceste credite este de 0.25% pe an. În conformitate cu decizia consiliului directorilor executivi al FMI, în perioada 7 ianuarie 2010 - 31 decembrie 2018 dobânzile aferente nu se calculează.

Facilitatea de finanțare extinsă (EFF) reprezintă împrumuturi acordate membrilor pentru finanțarea deficitului balanței de plăți. FMI acordă credite în cadrul EFF pentru o perioadă de 10 ani cu perioada de grație de 4.5 ani. Rata dobânzii pentru acest tip de credite este variabilă și este stabilită săptămânal de către FMI. Pentru perioada de referință, rata medie a constituit 1.05% anual.

Alte organizații internaționale reprezintă disponibilitățile Băncii Internaționale de Reconstrucție și Dezvoltare și ale Asociației Multilaterale de Garantare a Investițiilor.

8. Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova

	31 decembrie 2015	31 decembrie 2014
	MII LEI	MII LEI
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	2,185,388	2,086,765
Scont la valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	(65,965)	(11,669)
Reevaluarea valorilor mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	(862)	22
	2,118,561	2,075,118

8. Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova (continuare)

La 31 decembrie 2015 portofoliul BNM a fost compus din valori mobiliare de stat (VMS) emise și transmise BNM ca rezultat al conversiunii în VMS a datoriei de stat interne contractate de la Banca Națională a Moldovei în anii precedenți. Aceste valori mobiliare sunt clasificate ca active disponibile pentru vânzare și sunt reflectate la valoarea justă.

Valorile mobiliare de stat aflate în portofoliul Băncii Naționale sunt unul din instrumentele monetare la care Banca poate apela în orice moment în scopul realizării politicii monetare.

Astfel, Banca deținând dreptul incontestabil de a tranzacționa aceste instrumente pe piața secundară, își asigură abilitatea de a le transforma în lichidități pe parcursul menținerii acestora în portofoliul Băncii.

Din aceste considerente, valorile mobiliare de stat cu scadența mai mică de 3 luni de la data achiziționării sunt clasificate ca numerar sau echivalente de numerar în cadrul Situației fluxurilor de mijloace bănești.

Valorile mobiliare de stat ajunse la scadență, au fost răscumpărate de Guvern și au fost emise în același volum noi valori mobiliare care au fost transmise Băncii.

Valorile mobiliare de stat deținute în portofoliul Băncii la 31 decembrie 2015 au avut scadența contractuală maximă de 91 zile. Rata medie a dobânzii aferentă portofoliului de valori mobiliare de stat deținute de Bancă la 31 decembrie 2015 a constituit 23.71% (la 31 decembrie 2014 – 4.57%).

9. Credite acordate băncilor și altor persoane

	31 decembrie 2015	31 decembrie 2014
	MII LEI	MII LEI
Credite acordate băncilor pe termen scurt	13,689,217	6,450,498
Credite acordate băncilor pe termen mediu	-	93,141
Operațiuni Repo	180,581	1,098,290
Credite overnight acordate băncilor	142,588	-
Credite acordate băncilor pentru creditarea cooperativelor de construcție a locuințelor	722	5,518
Credite acordate altor persoane	25,955	23,575
	14,039,063	7,671,022

Acest articol include soldul creditelor acordate băncilor pe termen scurt (credite de urgență), soldul creditelor acordate băncilor pe termen mediu (credite pentru protejarea integrității sistemului bancar), soldul creditelor acordate băncilor pe termen lung (credite acordate în anii 1993-2000 pentru creditarea cooperativelor de construcție a locuințelor), soldul creditelor overnight, soldul operațiunilor Repo și soldul creditelor acordate salariaților BNM, ajustate cu dobânda calculată la aceste credite.

Majorarea soldului cu 6,368,041 mii lei s-a produs, în special, ca rezultat al creșterii soldurilor creditelor acordate băncilor pe termen scurt.

9. Credite acordate băncilor și altor persoane (continuare)

La situația din 31 decembrie soldul creditelor overnight acordate băncilor a constituit suma de 142,500 mii lei.

Operațiunile Repo au fost derulate de către Bancă la rata fixă echivalentă cu rata de bază plus o marjă de 0.25 p.p cu termenul de 14 și 28 zile. Scopul acestor operațiuni a fost suplinirea necesităților curente de lichidități ale băncilor licențiate.

Rata medie a dobânzii la operațiunile Repo a fost de 14.89% pentru anul 2015 (în anul 2014: 4.12%).

Banca Națională a Moldovei nu consideră necesară constituirea de provizioane pentru aceste operațiuni, deoarece se protejează de eventualele nerambursări ale mijloacelor de către banca-contraparte prin stabilirea procentului inițial de asigurare a tranzacției (haircut) și prin apelul în marjă (solicitarea activelor garanții suplimentare).

Pe parcursul anului 2015 în scopul asigurării stabilității sistemului bancar, Banca Națională a Moldovei a acordat băncilor aflate sub administrare specială credite de urgență în sumă totală de 7,771,758 mii lei.

Aceste credite au fost acordate în baza prevederilor art.5 lit.e), art.18 (alin.3) și art.26 lit. a)¹ din Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei nr.548-XIII din 21 iulie 1995, în condițiile și modul stabilit în Regulamentul cu privire la creditul de urgență (aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr.130 din 28 mai 2012).

Creditele de urgență au fost acordate pentru onorarea creanțelor băncilor conform prevederilor art.38¹¹(alin.3) din Legea instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21 iulie 1995, la rata dobânzii de 0.1 la sută anual, sub Garanția de stat nr.807 din 17 noiembrie 2014 în sumă de 9,500 milioane lei, modificată prin Amendamentul din 1 aprilie 2015, și Garanția de stat nr.101 din 1 aprilie 2015 în sumă de 5,340 milioane lei, emise de către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, cu condiția substituirii cu valori mobiliare de stat emise de către Ministerul Finanțelor.

În baza prevederilor art. 38¹(1), din Legea instituțiilor financiare, nr.550-XIII, la data de 16 octombrie 2015, s-a decis retragerea licenței de desfășurare a activităților financiare și inițierea procesului de lichidare a Băncii de Economii S.A., BC "BANCA SOCIALĂ" S.A. și BC "UNIBANK" S.A..

La situația din 31 decembrie 2015, soldul creditelor de urgență pe termen scurt a constituit suma de 13,689,217 mii lei.

Ținând cont de condițiile în care au fost acordate creditele de urgență și natura specifică a acestora, precum și luând în considerație că creditele sunt garantate de Guvernul Republicii Moldova, nu s-a constatat necesitatea de a forma reduceri pentru pierderi din deprecierea creditelor acordate.

Creditele acordate pentru creditarea cooperativelor de construcție a locuințelor au fost acordate cu rată fixă de 10%, pentru creditele acordate pe termen de 25 ani, și cu rata de bază a Băncii la creditele acordate pe termen lung, variabilă pe perioada acțiunii contractului, pentru creditele acordate pe termen de 15 ani.

¹ În contextul modificărilor aduse Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei nr.548-XIII din 21.07.1995 prin Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.147 din 30.07.2015, prevederile art.26 lit a) în condițiile actuale ale legii se expun în art.27 alin.1, lit.a).

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015

9. Credite acordate băncilor și altor persoane (continuare)

La situația din 31 decembrie 2015 valoarea garanțiilor de stat emise de Ministerul Finanțelor pentru garantarea creditelor de urgență acordate băncilor este de 14,840,000 mii lei (la 31 decembrie 2014: 9,500,000 mii lei), iar gajul depus ca asigurare a rambursării creditelor acordate băncilor și a dobânzilor aferente constituie 26,132 mii lei (la 31 decembrie 2014 : 179,859 mii lei).

La situația din 31 decembrie 2015 gajul depus ca asigurare a rambursării creditelor acordate salariaților și a dobânzilor aferente constituie 34,599 mii lei (la 31 decembrie 2014: 33,425 mii lei).

Pe parcursul anului 2014 și 2015 nu au fost formate reduceri pentru pierderi din deprecierea creditelor.

10. Valori mobiliare investiționale

Poziția „Valori mobiliare investiționale” din Bilanțul contabil include două categorii de active financiare, după cum este prezentat mai jos:

	31 decembrie 2015	31 decembrie 2014
	MII LEI	MII LEI
Valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere	10,169,179	12,509,195
Valori mobiliare în valută străină cu cupon	10,169,179	12,509,195
Valori mobiliare în valută străină cu scont	-	-
Valori mobiliare în valută străină păstrate până la scadență	9,262,730	7,963,734
Valori mobiliare în valută străină cu cupon	9,262,730	7,963,734
Valori mobiliare în valută străină cu scont	-	-
Total valori mobiliare investiționale	19,431,909	20,472,929

Portofoliul de valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere deținute de Bancă sunt reprezentate, în principal, de valori mobiliare emise de Guvernele și agențiile guvernamentale din Statele Unite ale Americii, Uniunea Europeană și cele emise de instituții supranaționale.

10. Valori mobiliare investiționale (continuare)

Portofoliul de valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă din componența poziției „Valori mobiliare investiționale” a Bilanțului contabil, este prezentat mai jos:

	31 decembrie 2015	31 decembrie 2014
	MII LEI	MII LEI
Valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă (valoarea nominală)	10,051,291	12,351,934
Dobânzi aferente valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă	79,940	65,228
Reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă	37,948	92,033
Valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere	10,169,179	12,509,195

Valorile mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere sunt reevaluate lunar și poartă o rată a dobânzii fixă cuprinsă între 0.004% și 2.69% anual (31 decembrie 2014: 0.01% și 2.86%). Valorile mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere includ și dobânda acumulată, care la 31 decembrie 2015 constituia 31,733 mii lei (la 31 decembrie 2014: 43,087 mii lei).

La situația din 31.12.2015, valorile mobiliare evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere emise de nerezidenți disponibile în portofoliul Băncii ce dețin cel mai înalt rating¹ – „AAA” constituiau 86.52%, valorile mobiliare cu rating-ul „AA+” constituiau 4.46% și valorile mobiliare cu ratingul „AA” constituiau 9.02% (la 31 decembrie 2014: „AAA” - 88.43%, „AA+” - 6.36%, „AA” - 5.21%). Diminuarea ponderii valorilor mobiliare cu rating-ul „AAA” a fost determinată de retrogradarea rating-ului mediu al Austriei de la „AAA” la „AA+”, precum și de vânzarea și scadența valorilor mobiliare emise de guvernul SUA și al Olandei, agențiile guvernamentale norvegiene și germane cu garanție implicită a statului, emitenții obligațiunilor supranaționale ce dețin rating mediu „AAA”. Diminuarea ponderii valorilor mobiliare cu rating-ul „AA+” a fost cauzată de scadența și vânzarea pe parcursul perioadei de gestiune a valorilor mobiliare emise de agenții guvernamentale olandeze cotate cu rating „AA+”. Totodată, majorarea ponderii investițiilor cu rating „AA” a fost determinată de procurarea, pe parcursul anului 2015, a valorilor mobiliare emise de guvernul francez și de agențiile guvernamentale franceze.

În perioada de gestiune au fost vândute și au ajuns la scadență valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere cu valoarea nominală totală de 562,950 mii USD, 124,491 mii EUR și 36,500 mii GBP (în anul 2014 au fost vândute și au ajuns la scadență 686,275 mii USD și 220,500 mii EUR). Totodată, în perioada de gestiune au fost procurate valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă cu valoarea nominală totală de 487,930 mii USD și 19,690 mii EUR (în anul 2014: 406,940 mii USD și 100,475 mii EUR).

¹ Stabilit prin aplicarea ratingului mediu atribuit de agențiile internaționale de rating (Standard & Poor's, Moody's și Fitch Ratings).

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015

10. Valori mobiliare investiționale (continuare)

Conform Acordului de consultanță și management investițional încheiat între Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD) și Bancă, BIRD a devenit consultantul și mandatarul Băncii pentru administrarea unei părți a activelor externe, limitate la 20% din activele oficiale de rezervă. Investițiile în cadrul acestui program sunt efectuate în valori mobiliare în USD emise de Trezoreria SUA, agenții guvernamentale și supranaționale. Aceste active sunt prezentate în cadrul valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere.

La 31 decembrie 2015 valoarea de bilanț a valorilor mobiliare în valută străină gestionate extern constituia 4,048,477 mii lei (la 31 decembrie 2014: 3,210,209 mii lei), ponderea acestora în activele oficiale de rezervă ale Băncii constituind 11.72% (la 31 decembrie 2014: 9.53%).

Portofoliul valorilor mobiliare păstrate până la scadență reprezintă totalitatea valorilor mobiliare procurate cu intenția de a fi menținute până la scadență. Volumul și structura activelor valutare și perspectiva fluxurilor viitoare de mijloace bănești permit menținerea până la scadență a valorilor mobiliare din portofoliul dat. Totodată, suplinirea portofoliului valorilor mobiliare păstrate până la scadență va fi posibilă numai în cazul în care ponderea acestuia va reprezenta mai puțin de 20% din rezervele internaționale și nivelul rezervelor va acoperi 4 luni de import.

La 31 decembrie 2015 ponderea valorilor mobiliare păstrate până la scadență în activele oficiale de rezervă ale Băncii constituia 26.82% (la 31 decembrie 2014: 23.65%).

	31 decembrie 2015	31 decembrie 2014
	MII LEI	MII LEI
Valori mobiliare în valută străină păstrate până la scadență (valoarea nominală)	9,183,378	7,880,772
Dobânzi aferente valorilor mobiliare în valută străină păstrate până la scadență	79,352	82,962
Valori mobiliare în valută străină păstrate până la scadență	9,262,730	7,963,734

Valorile mobiliare păstrate până la scadență poartă o rată anuală a dobânzii fixă cuprinsă între 1.38% și 3.55%. La situația din 31 decembrie 2015, ponderea valorilor mobiliare păstrate până la scadență cu ratingul „AAA” constituia 81.49%, valorile mobiliare cu ratingul „AA+” constituiau 6.17%, iar a celor cu ratingul „AA” - 12.34% (la 31 decembrie 2014: „AAA” - 84.41%, „AA+” - 8.42%, „AA” - 7.18%). Portofoliul de valori mobiliare în valută străină păstrat până la scadență conține valori mobiliare emise de Guvernele și agențiile guvernamentale din Statele Unite ale Americii, Uniunea Europeană și cele emise de instituții supranaționale. În perioada de gestiune au ajuns la scadență două valori mobiliare păstrate până la scadență cu valoarea nominală de 13,250 mii USD și 4,700 mii EUR. Pe parcursul anului 2015 nu au fost formate reduceri pentru pierderi din deprecierea valorilor mobiliare păstrate până la scadență.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015

11. Valoarea justă a instrumentelor financiare

Instrumentele financiare ale Băncii constau din numerar și plasamente pe termen scurt în bănci, aur monetar, creanțe ale organizațiilor financiare internaționale, valori mobiliare, credite acordate băncilor și altor persoane, monedă națională în circulație, disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova și disponibilități ale băncilor, Certificate emise de Banca Națională a Moldovei, obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale și alte active și obligațiuni financiare.

Activele financiare ale Băncii se evaluează la valoarea justă cu excepția numerarului și plasamentelor pe termen scurt în bănci, creanțelor organizațiilor financiare internaționale, creditelor acordate băncilor și altor persoane și valorilor mobiliare păstrate până la scadență care se evaluează la cost amortizat. Obligațiunile financiare sunt evaluate la cost amortizat.

În tabelul de mai jos este prezentată valoarea de bilanț și valoarea justă a activelor și obligațiunilor financiare ale Băncii.

	La valoarea justă prin profit sau pierdere	Păstrate până la scadență	Credite și creanțe	La valoarea justă disponibile pentru vânzare	Alte obligațiuni la cost amortizat	Total	Valoarea Justă
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
31 decembrie 2015							
Active							
Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	-	-	14,706,367	-	-	14,706,367	14,706,367
Aur monetar	-	-	-	50,032	-	50,032	50,032
Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale	-	-	3,703,857	-	-	3,703,857	3,703,857
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	-	-	-	2,118,561	-	2,118,561	2,118,561
Credite acordate băncilor și altor persoane	-	-	14,039,063	-	-	14,039,063	14,039,063
Valori mobiliare investiționale:							
Evalueate la valoarea justă	10,169,179	-	-	-	-	10,169,179	10,169,179
Evalueate la cost amortizat	-	9,262,730	-	-	-	9,262,730	9,601,987
Alte active	-	-	1,695	-	-	1,695	1,695
Total active financiare	10,169,179	9,262,730	32,450,982	2,168,593	-	54,051,484	54,390,741
Obligațiuni							
Monedă națională în circulație	-	-	-	-	17,044,068	17,044,068	17,044,068
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	-	-	-	-	3,311,788	3,311,788	3,311,788
Disponibilități ale băncilor	-	-	-	-	12,787,808	12,787,808	12,787,808
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	-	-	-	-	614,445	614,445	614,445
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	-	-	-	-	10,035,034	10,035,034	10,035,034
Alte obligațiuni	-	-	-	-	64,432	64,432	64,432
Total obligațiuni financiare	-	-	-	-	43,857,575	43,857,575	43,857,575

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015

11. Valoarea justă a instrumentelor financiare (continuare)

	La valoarea justă prin profit sau pierdere	Păstrate până la scadență	Credite și creanțe	La valoarea justă disponibile pentru vânzare	Altele la cost amortizat	Total	Valoarea Justă
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
31 decembrie 2014							
Active							
Numerar și plasamente pe termen scurt în bănci	-	-	13,140,735	-	-	13,140,735	13,140,735
Aur monetar	-	-	-	44,159	-	44,159	44,159
Creanțe ale organizațiilor financiare internaționale	-	-	2,805,833	-	-	2,805,833	2,805,833
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	-	-	-	2,075,118	-	2,075,118	2,075,118
Credite acordate băncilor și altor persoane	-	-	7,671,022	-	-	7,671,022	7,671,022
Valori mobiliare investiționale:							
Evaluate la valoarea justă	12,509,195	-	-	-	-	12,509,195	12,509,195
Evaluate la cost amortizat	-	7,963,734	-	-	-	7,963,734	8,339,295
Alte active	-	-	30,036	-	-	30,036	30,036
Total active financiare	12,509,195	7,963,734	23,647,626	2,119,277	-	46,239,832	46,615,393
Obligațiuni							
Monedă națională în circulație	-	-	-	-	19,216,997	19,216,997	19,216,997
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	-	-	-	-	2,398,196	2,398,196	2,398,196
Disponibilități ale băncilor	-	-	-	-	8,509,563	8,509,563	8,509,563
Certificate emise de Banca Națională a Moldovei	-	-	-	-	219,809	219,809	219,809
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	-	-	-	-	8,896,675	8,896,675	8,896,675
Alte obligațiuni	-	-	-	-	955,091	955,091	955,091
Total obligațiuni financiare	-	-	-	-	40,196,331	40,196,331	40,196,331

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015

11. Valoarea justă a instrumentelor financiare (continuare)

Ierarhia valorii juste a instrumentelor financiare

În tabelul de mai jos sunt prezentate instrumentele financiare evaluate la valoarea justă, ulterior recunoașterii inițiale, grupate în cadrul nivelelor 1-3 în dependență de metoda de evaluare utilizată.

31 decembrie 2015	Nivelul 1	Nivelul 2	Nivelul 3	Total
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Aur monetar	50,032	-	-	50,032
Valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere	10,169,179	-	-	10,169,179
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	-	2,118,561	-	2,118,561
Total	10,219,211	2,118,561	-	12,337,772
31 decembrie 2014				
Aur monetar	44,159	-	-	44,159
Valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere	12,509,195	-	-	12,509,195
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	-	2,075,118	-	2,075,118
Total	12,553,354	2,075,118	-	14,628,472

Metodele și tehnicile de evaluare utilizate în scopul evaluării la valoarea justă au rămas aceleași comparativ cu perioada precedentă de raportare și nu au fost efectuate reclasificări ale instrumentelor financiare între nivelele ierarhiei valorii juste.

Conducerea Băncii, în urma analizelor făcute, consideră că datorită termenului scurt al plasamentelor în bănci, scopului și naturii specifice al creditelor acordate și creanțelor, precum și al lipsei pieței active pentru Cota Republicii Moldova la FMI, care nu sunt înregistrate la valoarea justă în Situațiile financiare, valoarea justă a acestora nu este semnificativ diferită de valoarea cu care sunt înregistrate în Bilanțul contabil.

De asemenea, conducerea consideră că valorile la care sunt înregistrate obligațiunile Băncii în Bilanțul contabil aproximează valoarea justă a acestora datorită termenului scurt pentru care sunt plasate sau datorită tipului de tranzacții specifice unei bănci centrale și pentru care nu există o piață distinctă sau modele de evaluare care să estimeze credibil valoarea justă.

Toate instrumentele financiare care nu sunt evaluate la valoarea justă în bilanțul contabil se încadrează în nivelul 2 al ierarhiei valorii juste, cu excepția valorilor mobiliare investiționale păstrate până la scadență care se încadrează în nivelul 1 al ierarhiei valorii juste.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015

12. Imobilizări corporale și necorporale

	Clădiri	Echipamente	Imobilizări corporale în curs de execuție	Imobilizări necorporale	Imobilizări necorporale în curs de execuție	Total
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Cost						
La 1 ianuarie 2015	36,539	84,578	3,554	55,341	2,525	182,537
Intrări	1,500	42,048	4,323	1,142	7,162	56,175
Transferuri	73	2,827	(2,900)	2,099	(2,099)	-
Ieșiri	-	(5,119)	(63)	(883)	-	(6,065)
La 31 decembrie 2015	38,112	124,334	4,914	57,699	7,588	232,647
Amortizarea acumulată						
La 1 ianuarie 2015	26,306	72,934	-	36,327	-	135,567
Amortizarea calculată	1,003	5,585	-	6,591	-	13,179
Ieșiri	-	(5,119)	-	(883)	-	(6,002)
La 31 decembrie 2015	27,309	73,400	-	42,035	-	142,744
Valoarea de bilanț						
La 1 ianuarie 2015	10,233	11,644	3,554	19,014	2,525	46,970
La 31 decembrie 2015	10,803	50,934	4,914	15,664	7,588	89,903

	Clădiri	Echipamente	Imobilizări corporale în curs de execuție	Imobilizări necorporale	Imobilizări necorporale în curs de execuție	Total
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Cost						
La 1 ianuarie 2014	36,496	81,217	4,304	51,831	2,501	176,349
Intrări	43	2,491	3,499	1,524	2,098	9,655
Transferuri	-	4,249	(4,249)	2,074	(2,074)	-
Ieșiri	-	(3,379)	-	(88)	-	(3,467)
La 31 decembrie 2014	36,539	84,578	3,554	55,341	2,525	182,537
Amortizarea acumulată						
La 1 ianuarie 2014	25,287	71,912	-	31,074	-	128,273
Amortizarea calculată	1,019	4,401	-	5,341	-	10,761
Ieșiri	-	(3,379)	-	(88)	-	(3,467)
La 31 decembrie 2014	26,306	72,934	-	36,327	-	135,567
Valoarea de bilanț						
La 1 ianuarie 2014	11,209	9,305	4,304	20,757	2,501	48,076
La 31 decembrie 2014	10,233	11,644	3,554	19,014	2,525	46,970

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015

13. Alte active

	31 decembrie 2015	31 decembrie 2014
	MII LEI	MII LEI
Cheltuieli în avans	2,607	1,086
Alte creanțe	1,696	904
Avans acordat pentru producerea monedei naționale	-	29,132
Stocuri	1,881	1,142
Mărfuri și materiale în gestiune	797	907
Subtotal	6,981	33,171
Minus: Provizioane pentru stocurile cu rulaj lent și creanțe îndoielnice	(61)	(61)
	6,920	33,110

Mișcarea provizionului pentru stocurile cu rulaj lent și creanțe îndoielnice pe parcursul anului este precum urmează:

	2015	2014
	MII LEI	MII LEI
La 1 ianuarie	61	61
Majorări pe parcursul anului	-	-
Diminuări pe parcursul anului	-	-
La 31 decembrie	61	61

14. Monedă națională în circulație

	31 decembrie 2015	31 decembrie 2014
	MII LEI	MII LEI
Bancnote	16,927,072	19,106,868
Monede metalice divizionare	102,207	95,577
Bancnote comemorative și monede comemorative și jubiliare	14,789	14,552
	17,044,068	19,216,997

15. Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova

	31 decembrie 2015	31 decembrie 2014
	MII LEI	MII LEI
Depozite la vedere ale Ministerului Finanțelor	2,370,595	1,463,409
Disponibilități în valută străină ale Ministerului Finanțelor	910,896	881,299
Alte disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova	30,297	53,488
	3,311,788	2,398,196

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015

15. Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova (continuare)

Pentru soldul depozitelor la vedere ale Ministerului Finanțelor, Banca plătește o dobândă reieșind din rata medie a dobânzii pe sistemul bancar, disponibilă pentru ultimele trei luni, la depozitele atrase la vedere de la persoanele juridice cu dobândă în lei moldovenești. Rata la depozitele la vedere de la Ministerul Finanțelor la 31 decembrie 2015 a constituit 1.79% (la 31 decembrie 2014: 1.86%).

16. Disponibilități ale băncilor

	31 decembrie 2015	31 decembrie 2014
	MII LEI	MII LEI
Disponibilități ale băncilor, inclusiv rezervele obligatorii	11,942,426	6,562,376
Depozite în monedă națională ale băncilor licențiate	845,382	1,947,187
	12,787,808	8,509,563

Disponibilități ale băncilor, inclusiv rezervele obligatorii, reprezintă mijloacele din conturile Loro ale băncilor rezidente, băncilor rezidente în proces de lichidare și băncilor rezidente în proces de insolvență, precum și rezervele obligatorii ale băncilor la Bancă în lei moldovenești, dolari SUA și Euro.

Conform cerințelor regimului rezervelor obligatorii stabilit de Bancă, la situația din 31 decembrie 2015 băncile sunt obligate să mențină rezerve obligatorii în lei moldovenești și în valute neconvertibile la nivel de 35% și în valute străine (dolari SUA și Euro) la nivel de 14% (la 31 decembrie 2014: 14% pentru toate valutele) din baza de calcul. Rezervele obligatorii în lei moldovenești se mențin de bănci în conturile Loro la Bancă în mediu pe perioada de menținere, iar rezervele obligatorii în valută străină se reflectă în registrele contabile ale Băncii în contul rezervelor obligatorii în valută străină și sunt localizate în conturile Nostro ale Băncii în băncile din străinătate.

În baza art. 17 din *Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei*, rezervele obligatorii ce depășesc 5 la sută de la mijloacele atrase sunt remunerate de către Bancă, pentru rezervele obligatorii în lei moldovenești aplicând rata medie la depozitele overnight a Băncii calculată pentru luna respectivă, iar pentru rezervele obligatorii în valute străine (dolari SUA și Euro) – rata medie la depozitele la vedere cu dobândă atrase de bănci în valută străină, calculată lunar de Bancă în baza rapoartelor lunare privind rata medie la depozitele atrase de bănci.

Depozite în monedă națională ale băncilor licențiate reprezintă depozitele overnight ale băncilor plasate la Bancă și dobânda calculată pentru aceste depozite. Rata dobânzii aferentă depozitelor overnight ale băncilor la situația din 31 decembrie 2015 a constituit 16.50% (la 31 decembrie 2014: 3.50%).

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015

17. Certificate emise de Banca Națională a Moldovei

	31 decembrie 2015	31 decembrie 2014
	MII LEI	MII LEI
Certificate emise de Bancă la preț de vânzare	612,304	219,673
Scont amortizat la certificatele emise de Bancă	2,141	136
	614,445	219,809

Certificatele BNM reprezintă valori mobiliare vândute băncilor licențiate prin intermediul licitațiilor în scopul absorbției excesului de lichiditate pe piața monetară. Acestea sunt emise cu discount și răscumpărate la scadență la valoarea nominală. Pe parcursul anului 2015 certificatele Băncii au fost emise preponderent cu scadența de 14 zile.

Rata medie ponderată a dobânzii la certificatele Băncii aflate în circulație la 31 decembrie 2015 a constituit 19.50 % (la 31 decembrie 2014: 4.50 %).

18. Alte obligațiuni

	31 decembrie 2015	31 decembrie 2014
	MII LEI	MII LEI
Obligațiuni față de Bugetul de Stat cu privire la distribuirea profitului (Nota 19)	-	889,365
Obligațiuni față de alte entități	33,570	52,097
Obligațiuni față de personal	11,590	10,068
Alte obligațiuni	19,273	3,566
	64,433	955,096

19. Capital și rezerve

La 31 decembrie 2015 la fondul general de rezervă a fost alocată suma de 1,387,935 mii lei, iar la capitalul autorizat a fost alocată suma de 572,953 mii lei în rezultatul înregistrării profitului disponibil pentru distribuire în mărime de 1,960,888 mii lei, care a fost utilizat în mărime de 100% conform *Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei* pentru majorarea capitalului statutar.

Astfel, la data de 31 decembrie 2015 fondul general de rezervă a înregistrat un nivel de 1,805,940 mii lei, iar capitalul autorizat a constituit suma de 902,970 mii lei și, corespunzător, s-a majorat capitalul statutar și a înregistrat suma de 2,708,910 mii lei.

La situația din 31 decembrie 2015, Capitalul și Rezervele Băncii au constituit suma totală de 10,289,036 mii lei, fiind în creștere față de 31 decembrie 2014, în condițiile înregistrării veniturilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare în mărime de 2,258,160 mii lei și acoperirii pierderilor nerealizate din reevaluarea valorilor mobiliare investiționale în mărime de (28,540) mii lei, care au modificat corespunzător conturile respective de rezerve.

Alte rezerve cuprind rezerva veniturilor din reevaluarea valorilor mobiliare de stat care a înregistrat un rezultat total negativ în mărime de (862) mii lei și diferențele pozitive din reevaluarea aurului monetar în sumă de 4,469 mii lei.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015

19. Capital și rezerve (continuare)

În conformitate cu Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 147 din 30 iulie 2015, a fost modificat art. 20 al Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei nr.548-XIII din 21.07.1995, care, conform noilor condiții prevede: *“La finele anului financiar, profitul disponibil pentru distribuire va fi alocat pentru majorarea capitalului statutar în limitele prevăzute la art.19 alin.(3).”*

Astfel, limita capitalului statutar prevăzută la art. 19 alin. (3) din Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei reprezintă *10% din totalul obligațiunilor monetare ale Băncii Naționale.*

La situația din 31 decembrie 2015, nivelul capitalului statutar în totalul obligațiunilor monetare constituie circa 8.88% (la 31 decembrie 2014: 2.67%), și este structurat după cum urmează: 1/3- capital autorizat (902,970 mii lei) și 2/3- fondul general de rezervă (1,805,940 mii lei).

În aceste circumstanțe, profitul disponibil pentru distribuire a fost alocat integral, la finele anului financiar, pentru majorarea capitalului statutar, în condițiile și limitele prevăzute la art.19 alin. (3) ale Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei. Astfel, profitul disponibil pentru distribuire nu a fost alocat Bugetului de Stat pe motiv că nivelul capitalului statutar nu atinge limita de 10 % prevăzută de lege.

20. Determinarea profitului disponibil pentru distribuire

	31 decembrie 2015	31 decembrie 2014
	MII LEI	MII LEI
Profit net	4,190,508	4,163,852
Acoperirea /(defalcarea) pierderilor /(veniturilor) nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea valorilor mobiliare investitoriale	28,540	(12,282)
Defalcarea veniturilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare	(2,258,160)	(2,372,840)
Profit disponibil pentru distribuire	1,960,888	1,778,730
Distribuie:		
Majorarea capitalului autorizat	(572,953)	-
Majorarea fondului general de rezervă	(1,387,935)	(889,365)
Bugetul de Stat	-	(889,365)

În cursul anului Banca a înregistrat profit net în mărime de 4,190,508 mii lei. În rezultatul aplicării prevederilor corespunzătoare ale *Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei* profitul disponibil pentru distribuire a constituit 1,960,888 mii lei.

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015

21. Venituri din dobânzi

	2015	2014
	MII LEI	MII LEI
Venituri din dobânzi la plasamente pe termen scurt		
Dobânzi la depozite la termen în bănci străine	30,818	31,351
Dobânzi la depozite plasate overnight	870	311
Dobânzi la disponibilități	1,066	711
	32,754	32,373
Venituri din dobânzi la valori mobiliare		
Dobânzi la valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă	104,948	150,490
Dobânzi la valori mobiliare în valută străină păstrate până la scadență	214,130	170,091
Amortizarea scontului la valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova	328,760	91,974
	647,838	412,555
Venituri din dobânzi la creditele acordate și REPO		
Dobânzi la creditele acordate băncilor	10,501	5,810
Dobânzi la creditele acordate altor persoane	189	150
Dobânzi la operațiunile REPO	69,699	11,159
	80,389	17,119
	760,981	462,047

Rata medie a dobânzii la valorile mobiliare de stat deținute în portofoliul Băncii pe parcursul anului 2015 a constituit 15.69% (rata medie a dobânzii pe parcursul anului 2014: 4.60%). Rata medie a dobânzii la operațiunile Repo pe parcursul anului 2015 a constituit 14.89% (rata medie a dobânzii pe parcursul anului 2014: 4.12%). Volumul lichidității furnizate în cadrul operațiunilor Repo a constituit 9,690 milioane lei (anul 2014: 4,547 milioane lei).

22. Cheltuieli cu dobânzi

	2015	2014
	MII LEI	MII LEI
Cheltuieli cu dobânzi la creditele primite		
Dobânzi la creditele primite de la Fondul Monetar Internațional	39,717	34,522
	39,717	34,522
Cheltuieli cu dobânzi aferente disponibilităților		
Dobânzi aferente rezervelor obligatorii	560,125	23,546
Dobânzi aferente depozitelor acceptate de la bănci	63,822	1,832
Dobânzi la depozitele acceptate de la Ministerul Finanțelor	33,823	27,626
Dobânzi aferente operațiunilor Forward	-	5,614
	657,770	58,618
Cheltuieli cu dobânzi aferente operațiunilor cu valori mobiliare și REPO		
Amortizarea scontului la certificatele Băncii Naționale a Moldovei	119,810	56,928
	119,810	56,928
	817,297	150,068

22. Cheltuieli cu dobânzi (continuare)

Norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în lei moldovenești și în valută neconvertibilă, a fost majorată gradual pe parcursul anului 2015 de la 14% la 35%. Norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în valută liber convertibilă pe tot parcursul anului 2015 s-a menținut la nivelul de 14%. În anul 2014 norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în lei moldovenești și valută neconvertibilă, și din valută liber convertibilă a fost menținută la nivelul de 14%.

Soldul mediu zilnic al certificatelor Băncii pe parcursul anului 2015 a constituit 783 milioane lei (anul 2014: 1,624 milioane lei). Rata medie a dobânzii la certificatele Băncii plasate pe parcursul anului 2015 a constituit 15.45% (pe parcursul anului 2014: 3.51%).

23. Venituri din tranzacții și diferențe de curs valutar

	2015	2014
	MII LEI	MII LEI
Venituri nete realizate din operațiuni de schimb valutar	2,286,850	1,532,985
Venituri nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare	2,258,160	2,372,840
	4,545,010	3,905,825

Veniturile realizate apar la vânzarea valutei străine și reprezintă diferența pozitivă dintre cursul de vânzare și costul stocului valutei respective (sau cursul mediu al valutei cumpărate) multiplicată la volumul vânzărilor.

Pe parcursul anului 2015 veniturile obținute au fost generate preponderent datorită vânzărilor de valută, când diferența dintre cursul de vânzare și costul stocului valutar a fost semnificativă.

24. (Pierderi) /venituri din reevaluarea valorilor mobiliare

	2015	2014
	MII LEI	MII LEI
(Pierderi) /venituri nete realizate din valori mobiliare investiționale	(19,939)	17,542
(Pierderi) /venituri nete nerealizate din reevaluarea valorilor mobiliare în sold la sfârșitul anului	(28,540)	12,282
	(48,479)	29,824

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015

25. Alte venituri

	2015	2014
	MII LEI	MII LEI
Venituri aferente serviciilor de decontare în Sistemul Automatizat de Plăți Interbancare	6,296	6,462
Venituri aferente operațiunilor cu numerar	4,062	13,140
Venituri din vânzarea bancnotelor comemorative și monedelor comemorative și jubiliare	3,308	3,118
Venituri din comisioane aferent serviciilor cu VMS	2,962	4,329
Alte venituri	4,068	5,719
	20,696	32,768

26. Cheltuieli operaționale

	2015	2014
	MII LEI	MII LEI
Cheltuieli aferente monedei naționale	119,841	3,213
Cheltuieli cu personalul	82,523	72,463
Cheltuieli cu servicii informaționale, consultanță și audit	40,448	16,128
Cheltuieli privind amortizarea imobilizărilor corporale și necorporale	13,178	10,761
Cheltuieli pentru întreținerea clădirilor, transportului și echipamentului	6,098	4,825
Cheltuieli cu taxe și comisioane	2,735	2,346
Alte cheltuieli operaționale	5,580	6,808
	270,403	116,544

Cheltuielile cu personalul includ și contribuțiile obligatorii de asigurare socială de stat în mărime de 14,424 mii lei și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală în mărime de 2,734 mii lei (la 31 decembrie 2014: 12,814 mii lei și 2,247 mii lei respectiv).

La 31 decembrie 2015 numărul unităților de personal, inclusiv locurile vacante, a constituit 469 unități (la 31 decembrie 2014: 476 unități).

27. Părți afiliate

Pentru anul 2015 cheltuielile de remunerare aferente conducerii Băncii, inclusiv conducătorilor de nivel mediu au constituit 9,028 mii lei (la 31 decembrie 2014: 9,101 mii lei).

Pentru anul 2015 cheltuielile cu contribuțiile obligatorii de asigurare socială de stat și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală aferente conducerii Băncii, inclusiv conducătorilor de nivel mediu au constituit 2,053 mii lei și 375 mii lei respectiv (la 31 decembrie 2014: 2,069 mii lei și 350 mii lei respectiv).

BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI
NOTE LA SITUAȚIILE FINANCIARE
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2015

27. Părți afiliate (continuare)

Banca acordă credite angajaților săi. Prezentarea în continuare reprezintă mișcarea creditelor acordate și soldul la credite acordate conducerii Băncii, inclusiv conducătorilor de nivel mediu:

	<u>Sold la</u> <u>1 ianuarie</u> <u>MII LEI</u>	<u>Credite</u> <u>acordate</u> <u>MII LEI</u>	<u>Rambursări</u> <u>MII LEI</u>	<u>Sold la</u> <u>31 decembrie</u> <u>MII LEI</u>
2014	5,295	1,659	(1,110)	5,844
2015	5,844	1,132	(1,862)	5,114

Creditele sunt acordate persoanelor de conducere la rate ale dobânzii aplicate pentru toți salariații în condițiile prevăzute de actele normative interne ale Băncii. Aceste credite sunt asigurate prin gajul depus de fiecare persoană beneficiară, care la situația din 31 decembrie 2015 a înregistrat suma de 7,176 mii lei (la 31 decembrie 2014: 9,426 mii lei).

La data de 31 decembrie 2015 aceste credite erau clasificate în categoria creditelor standard și drept urmare nu este necesară constituirea de reduceri pentru pierderi din deprecierea acestora.

Luând în considerație prevederile art. 1 al *Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei*, care stipulează expres că Banca este o persoană juridică publică autonomă responsabilă față de Parlament, Guvernul și alte entități afiliate Guvernului nu sunt considerate a fi părți afiliate ale Băncii.

28. Angajamente și obligațiuni condiționate

Cambii emise

La 31 decembrie 2015 valoarea cambiei emisă de către Bancă în favoarea Fondului Monetar Internațional pentru asigurarea creditelor primite în cadrul Angajamentelor EFF a constituit 3,812,518 mii lei (la 31 decembrie 2014: 3,335,352 mii lei).

La 11 mai 2012 Parlamentul a adoptat *Legea cu privire la majorarea sumei de subscripție a Republicii Moldova la Fondul Monetar Internațional* prin care a fost aprobată majorarea sumei de subscripție a Republicii Moldova la Fondul Monetar Internațional de la 123,2 milioane XDR până la 172,5 milioane XDR. Obligațiile și întreprinderea măsurilor necesare pentru a asigura majorarea sumei de subscripție a Republicii Moldova la Fondul Monetar Internațional sunt asumate de Banca Națională a Moldovei, în calitate sa de agent al Republicii Moldova.

La data de 18 decembrie 2015 Congresul SUA a acceptat majorarea capitalului Fondului Monetar Internațional în cadrul celei de-a 14-a Revizuire Generale a Cotelor, fapt care permite intrarea în vigoare a Hotărârii FMI pe acest subiect. Republica Moldova urmează să-și majoreze cota de subscripție în decurs de 30 de zile de la data intrării în vigoare a deciziei respective, dată care va fi ulterior comunicată de FMI.

28. Angajamente și obligațiuni condiționate (continuare)

Angajamente investiționale

La data de 31 decembrie 2015 Banca Mondială, în cadrul programului de gestionare externă a rezervelor, a încheiat 5 tranzacții cu valori mobiliare dintre care 2 cumpărări în valoare nominală totală de 7,000 mii USD și 3 vânzări în valoare nominală totală de 6,350 mii USD, toate tranzacțiile având data valutei 4 ianuarie 2016.

Angajamente de creditare

La situația din 31 decembrie 2015 nu există angajamente condiționale cu caracter creditor (la 31 decembrie 2014 existau angajamente condiționale cu caracter creditor aferent creditelor de urgență pe termen scurt în sumă de 2,984,518 mii lei).

La 31 decembrie 2015 (precum și la 31 decembrie 2014) nu exista nici o datorie cu termen de prescripție expirat.

Angajamente de capital

La 31 decembrie 2015, în conformitate cu contractele încheiate, Banca era angajată să onoreze pe parcursul anilor viitori obligațiile financiare aferente achitării plăților pentru unele achiziții aferente activității Băncii în sumă de circa 1,816 mii EUR și 115 mii USD sau circa 41,261 mii lei (la 31 decembrie 2014: circa 3,774 mii EUR sau circa 71,684 mii lei).

Litigii și obligațiuni condiționate

La 31 decembrie 2015 Banca a fost implicată în 12 litigii judiciare, în 11 din care participă în calitate de pârât și în 1 în calitate de intervenient accesoriu.

La situația din 31 decembrie 2015 (precum și la situația din 31 decembrie 2014) Banca nu a înregistrat provizioane pentru litigii, deoarece nu consideră că există dovezi suficiente de eventuale ieșiri viitoare de fluxuri economice aferente acestora.

29. Evenimente ulterioare

După data de 31 decembrie 2015 și pînă la data aprobării acestor Situații financiare au apărut următoarele evenimente ulterioare semnificative.

La 9 martie 2016 a fost semnat Memorandumul de Înțelegere între Banca Națională a Moldovei și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova privind emisiunea obligațiunilor de stat în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiilor de plată derivate din Garanțiile de stat nr.807 din 17.11.2014 și nr.101 din 01.04.2015, acordate Băncii Naționale de către Ministerul Finanțelor pentru garantarea creditelor de urgență.

Conform condițiilor Memorandumului valorile mobiliare vor fi emise de către Ministerul Finanțelor la valoarea nominală, la rata fixă a dobînzii, și livrate BNM la data de 01 aprilie 2016, sau la o altă dată convenită de părți, în volumul creditelor de urgență restante, cu rata efectivă a dobînzii de 5 la sută. La situația din 25 Martie 2016 creditele de urgență restante au constituit suma de 13,567,217 mii lei.